

Sundblom
Lindberg om
”julsprickan”
Sidan 2

Pörtom blåser
in julen på
hög höjd
Sidan 4

Julevangeliet
enligt
sportradion
Sidan 8

Julhälsning .. 5
Julvemod 6
Julmat 7
Julkryss 12

TORS DAG 21 DECEMBER. NR 51-52/2017

KRP

51-52
KYRKPRESSEN

En fylld kyrka ger äkta julstämning

Info om julens gudstjänster hittar du på sidorna 17-21

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Grå glans över inga vita skogar

I DECEMBER kommer ett skyfall av våt snö över sydkusten som lamslår trafiken, slår ut elnät och välter träd.

Den vecka när institutioner som Akademen och Lyran håller sina traditionella julkonsserter vräker det ner vatten i olika former, det stoppar spår-vagnarna i stan och ställer till med kaos i största allmänhet.

De mjuka flingorna, köldknäppen i knutarna och de höga drivor vi gillar att sjunga om börjar bli en modern kollektiv lögn. Glansen över de vita skogarn är snarast grå disktrasa. Åtminstone i december.

ÄNDÅ lever vi fortfarande i illusionen om en oförändrad värld. Klimatförändring smakar illa som jultilltugg. Länge vidhölls det att allt varmare vintrar bara var en del av de naturliga fluktuationerna i väderleken. I USA kör den nuvarande presidenten benhårt samma tolkning.

Numera redogör klimatguiden.fi, med expertis som Meteorologiska institutet i ryggen, för hur de förväntade klimatförändringarna i Finland kommer att se ut.

Vintertemperaturerna stiger, mest drastiskt i norra Finland, och de verkligt kalla köldknäpparna blir allt mer sällsynta. Det kommer mer vatten i form av blöt snö eller regnslask. Stormarna blir fler och mer förödande. Enligt sidan har nästan alla av de mest katastrofala stormarna skett efter år 1990 i områden som täcker västra, centrala och norra Europa.

Förändringen är verklig. För en tid sedan publicerade naturfotografen Paul Nicklen en hjärtskärande video av en svältande isbjörn, som blivit strandsatt i Arktis på isfritt land. Fotografierna grät medan de filmade det döende djuret som fått bli symbol för klimatförändringen.

DET HÄNDER och det händer här och nu. Ändå sjunger vi sorglöst om slädar och bjällror i stället för att vakna. Julen är full av nostalgi, och mycket är väldigt vackert och väl värt att bevara. Men medvetenheten om hur världen förändras borde inte få somna.

”Som värdiga efterföljare kallar julens barn oss till handling framom pyssel och nostalgitripp.”

I JULEVANGELIET råder improvisationen. Ingenting är fixat. Inga bjällror, inga dörrkransar, inga pynt.

Ändå händer undret. Det föds ett barn mitt i kaos. En förändring sätts till världen, till ett här och nu.

Som värdiga efterföljare kallar julens barn oss till handling framom pyssel och nostalgitripp. Goda jular är dyra nuförtiden. De kostar insatser. Men det ligger en värld framför oss, full av förändringar och möjligheter att ta sig an de goda gärningar som den så desperat behöver. Att se dem, att åta sig utmaningen kan vara den bästa julklappen.

God jul till oss alla!

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

PROFILER: MARIA SUNDBLOM LINDBERG

”Det är viktigt att läsa evangeliet med nytt hjärta varje år.”

Om att fira jul i sprickan

Julen är den glansbild som gör våra sprickor extra smärtsamma. – Vi behöver ha en jul som är förenlig med vår kapacitet och våra förutsättningar. Det är där vi kraschar, säger Maria Sundblom Lindberg.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

När prästen och terapeuterna **Maria Sundblom Lindberg** fick sitt första barn och hade bebisen med sig i julkyrkan blev julevangeliet för första gången levande för henne.

– Innan jag fick barn var Maria en glansbild för mig. Hon sitter där i alla jultablåer, tyst och lite ledsen, utan repliker. Hon sitter med en plastdocka i famnen, alla andra agerar, men hon är passiv. Det har jag alltid haft svårt för.

Men nu anar hon vad det handlar om: Maria är helt enkelt tagen av situationen.

– Det kan jag identifiera mig med. Blev mitt liv så här? Det här kom till mig! Nu måste jag bara klara av det.

När Maria Sundblom Lindberg var 41 föddes familjens yngsta barn, tvillingflickor. Både hon och maken **Henrik** var i chock.

– Jag minns att jag gick en sväng till Alepa för att köpa blöjor kort efter att jag kommit hem från BB. Där satt en ung kille i kassan, och jag grät och sa till honom: ”Jag har fem barn. Vad ska jag göra?” Och han: ”Öh, tyvärr kan jag inte hjälpa dig.”

Ungefär så föreställer hon sig att Maria kände sig i stället. ”Det var inte så här jag hade tänkt mig det.”

Adventshysteriker

Maria Sundblom Lindberg definierar sig som julnarkoman. Just nu, säger hon, är hon på avgiftning.

– Jag gick in med extremt stor iver att få familj och ha familj, och en extremt stor iver att skapa egna traditioner och ritualer och en idyll som drev mig långt förbi vad beställningen var från barnens sida. Det var ”för barnen”, men egentligen var det för mig.

Hon levde – och lever kanske fortfarande – med en absurd förväntan på en eller två dagar av 365.

– Nu försöker jag tänka att det inte är så farligt att pepparkakshuset inte är färdigt första advent och att stjärnorna inte är uppe och amaryllisen i sin vas med den där mossan som jag plockat i skogen.

Kanske är hon inte så mycket julhysteriker som adventshysteriker. Det finns något särskilt med ritualerna som leder fram till jul.

– På luciadagen har jag i alla år stigit upp klockan fem för att baka lussebullar, rivit upp gråtande barn ur sängarna och placerat dem i bilen och åkt runt och lussat hos vänner. Och så har jag knäppt en bild så de kommer ihåg det. ”Det här är er barndom! Ni kommer att vara tacksamma senare!”

För två år sedan sa barnen stopp, nu får det vara slut.

– Så vi för ingenstans. Jag bakade lussebullar men gjorde inget mer. Det var tomt, men skönt.

Förväntan och besvikelse

Det svåra med julen är att den är bå-

de härlig och jobbig.

– Det har varit en tjuogoårig process att komma till vad som egentligen är viktigt: att rekvisitan finns eller att man i hjärtat kan känna någon sorts frid och glädje.

Rätt svar är frid och glädje, förstås. Men vem känner frid och glädje i december?

– Varje december har jag i något skede haft lite av en *melt down*, när jag sitter på badrumsgolvet och lipar. Då brukar min kloka man Henrik säga: Maria, julen finns till för gamla och barn, och vi som är mittemellan måste sätta vår längtan åt sidan.

Julen handlar om att leva i bråddjupen mellan glädje, inre frid, relationer och alla de kommersiella budskap

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör

May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors

Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten

Norrmalmsgatan 21 A,
68600 Jakobstad

tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson

tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson

(tjänstledig)

Johan Sandberg

(Österbotten)

tfn 040 831 3599

Nicklas Storbjörk

tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds

tfn 040 831 6748

Emelie Wikblad

tfn 040 831 6836

Webbredaktör:

webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab

Bank: Danske Bank

IBAN: FI34 80001301 158540

BIC: DABAFIHH

Paradbild: Nicklas Storbjörk

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**.

Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: pre-
numeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:

Erika Rönngård

tfn 040 831 6614,

annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:

Färg 2,05 €/spmm

Svart-vit 1,65 €/spmm

+ Moms 24%

Radannonser:

4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:

1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.

För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,

tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,

tfn (06) 347 0608,

eller 0500 924 528,

fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:

Finland & Norden 65 €

Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

som julen prackar på oss.

– I den sprickan lever vi, och det är svårt att hitta nån form av riktlinje och kompass.

Det som hon berörs av vid jul är det sinnliga och estetiska.

– Jag älskar pepparkaksdoften och glöggdoften och grandoftan, jag tänker levande ljus varje morgon fast familjen säger att de inte ser morgontidningen. Jag navigerar mellan det här sinnliga jaget och längtansjaget och min egen bristande kapacitet.

Och det är inte bara hon – det är vi alla. Maria Sundblom Lindberg talar om additionsstress. Vi börjar med julklappar, så lägger vi till julkonserter, så lägger vi till handbroderade tändsticksaskar. Tillslut står vi framför ett

FÖRVÄNTAR VI oss för mycket blir vi besvikna. Tagga ner! är Maria Sundblom Lindbergs julrecept. Men det är svårt – också för henne själv.

oöverstigit berg som vi tror att alla andra är i färd med att bestiga.

– Men det finns en annan extrem inre stress inför jul, och det är behovet att göra alla glada och nöjda. En relationsstress. Det är en *mission impossible*.

Mod och litenhet

I den sprickan, där vi slits mellan längtan och kapacitet, kan vi till exempel läsa julevangeliet än en gång.

– I år har jag tänkt på mod och litenhet när jag läst evangeliet. Marias mod att få ett annorlunda barn, att säga ja. Marias mod att gå emot det förväntade, lyssna inåt, att göra det som man inte kan eller har kapacitet till bara för att man måste. Jag tänker också på Josef,

som trodde på Maria.

Julen är annorlunda i kölvattnet av #metoo-kampanjen.

– Då kan någon säga: Ska vi tala om något så svårt och hemskt som sexuell övergrepp i advent? Men vi är faktiskt skyldiga att tala om våld och missbruk särskilt under jul, för den verkligheten är extra smärtsam för de barn och familjer som lever i den. Det finns inte bara ekonomisk misär, det finns emotionell misär också. Det måste vi också förhålla oss till.

– Det är viktigt att läsa evangeliet med nytt hjärta varje år. Klyschorna gör ingen nytta, de är en barlast. I alla de öden som finns i julberättelsen finns det djup, och går vi in i berättelsen blir vår jul djupare.

MARIA SUNDBLOM LINDBERG

FAMILJ: MAN OCH FEM BARN I ÅLDERRARNA 7–18.

FAVORITJULMAT: FISKBORD MED ROM OCH SMETANA OCH MODERN JULMAT MED OVÄNTADE KOMBINATIONER.

ÖNSKAR SIG I JULKLAPP: NÅGOT SINNLIGT, NÅGOT PRAKTISKT OCH NÅGOT INTELLEKTUELLT.

Biskopen i Uleåborg går i pension

PENSIONERING. Biskop Samuel Salmi har meddelat att han avgår med pension 1.11.2018. Biskop Salmi har varit biskop i Uleåborgs stift sedan 2010.

Salmi är född i Muonio och prästvigdes till Uleåborgs stift 1974. Han har hittills fungerat som försam-

lingspräst i Uleåborg och rektor vid Övertorneå kristliga institut. I Åbo ärkestift var han generalsekreterare, såväl prästtassessor som kontraktsprost i domprosteriet, och kyrkoherde i Åbo S:t Katarina församling.

– Jag tackar alla som

med glädje har byggt detta vackra nordliga land och dess andliga och själsliga liv tillsammans med mig”, skriver Samuel Salmi i ett brev till stiftet och domkapitlet.

Förberedelserna inför biskopsvalet inleds i januari 2018.

Enligt de preliminära planerna förrättas valet i augusti-september 2018.

Kyrkostyrelsen gör ny framtidsredogörelse

UTREDNING. Kyrkomötet har gett Kyrkostyrelsen i uppdrag att med fyra års mellanrum göra en framtidsredogörelse. Tanken är att framtidsredogörelsen ska väcka en bredare diskussion i kyrkan om framtiden.

Kyrkostyrelsens plenum beslöt senaste vecka att kyrkans följande framtidsredogörelse kommer att

handla om hur man förmedlar kristen tro till yngre generationer. Redogörelsen kommer också att handla om kyrkans och samhällets fragmentering och kyrkans roll som samhällsdebattör.

Redogörelsen görs i form av en artikelsamling som kyrkomötet kan behandla hösten 2018. Chefen för enheten Fostran och famil-

jeftör vid Kyrkostyrelsen, TD Jarmo Kokkonen, valdes till redaktör för framtidsrapporten. Till artikelförfattare kallas sakkunniga inom kyrkans fostran som representerar olika verksamhetsmiljöer och olika delar av landet.

Den senaste framtidsredogörelsen, ”Kyrkan i ett mångkulturellt samhälle”, utkom år 2014.

DOMKAPITLET

Biskop Björn Vikström har tilldelat prost-titeln åt kyrkoherden i Terjärvs församling **Timo Saitajoki**, stiftssekreteraren för personalvård vid Borgå domkapitel **Virva Nyback** och chefen för familjerådgivningscentralen i Pedersöre kyrkliga samfällighet **Jan-Erik Nyberg**.

Tf kaplanen i Ekenäsnejdens svenska församling **Wille Westerholm** har förordnats att sköta församlingspastorstjänsten i samma församling 1.1-31.12.2018.

Tf kyrkoherden i Jomala församling **Stefan Ång** har förordnats att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 1-14.1.2018 och 25.2-31.8.2018.

TD, pastor **Roger Syrén** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i Jomala församling 15.1-24.2.2018.

Tf församlingspastor **Peter Blumenthal** har förordnats att fortsättningsvis sköta församlingspastorstjänsten i Jomala församling 1.1-31.8.2018.

Församlingspastorn i Borgå svenska domkyrkoförsamling **Johanna Björkholm-Kallio** har förordnats att fortsättningsvis sköta en församlingspastorstjänst i samma församling 1.6-31.8.2018.

Kyrkoherden i Finström-Geta församling **Jon Lindeman** har beviljats tjänstledighet 11.1-31.3.2018 och församlingspastor **Alexandra Ång** har förordnats att sköta tjänsten.

Kyrkoherdetjänsten i **Kristinestads svenska församling** har förklarats ledig att sökas senast 23.1.2018 kl. 15.

Tf kyrkoherden i Kristinestads svenska församling **Daniel Norrback** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 1.1-31.5.2018.

Kyrkoherdetjänsten i **Vörå församling** har förklarats ledig att sökas senast 23.1.2018 kl. 15. Valet förrättas som indirekt val.

Församlingspastorn i Kimitoöns församling **Pär Lidén** har förordnats att fortsättningsvis sköta församlingspastorstjänsten (40%) i samma församling 1.1-31.8.2018, samt förordnats att sköta en församlingspastorstjänst (50%) i Åbo svenska församling 1.1-19.3.2018.

Församlingspastorn i Kimitoöns församling **Maria Saarijoutsu** har förordnats att fortsättningsvis sköta församlingspastorstjänsten (60 %) i Kimitoöns församling 1.1-31.8.2018.

Församlingspastorn i Kyrksläpps svenska församling **Claus Ståhlberg** har förordnats att sköta en församlingspastorstjänst i Borgå svenska domkyrkoförsamling från 1.2.2018 tills vidare.

Kyrkoherden i Kvevlax församling **Jessica Bergström-Solborg** har meddelat att hon avgår från 1.2.2018.

Kyrkoherdetjänsten i **Kvevlax församling** har förklarats ledig att sökas senast 23.1.2018 kl. 15. Valet förrättas som indirekt val.

Prosten **Tor-Erik Store** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i Kvevlax församling 1.1-15.4.2018.

Pastor **Jan-Gustav Björk** har förordnats till en projektanställning i Jakobstads svenska församling 1.1-15.4.2018 och 14.5-31.8.2018.

Pastoralexamen har avlagts av församlingspastorn i Bergö och Petalax församlingar **Cay-Håkan Englund**, församlingspastorn i Västabolands svenska församling **Maria Wikstedt** och församlingspastorn i Åbo svenska församling **Malena Björkgren**.

Kyrkoherden i Korsholms svenska församling **Berndt Berg** har förordnats till kontraktsprost i Korsholms prosteri 1.1.2018-31.12.2021.

Kyrkoherden i Pedersöre församling **Hans Häggblom** har förordnats till kontraktsprost i Pedersöre prosteri 1.1.2018-31.12.2021.

Kyrkoherden i Kimitoöns församling **Katarina Dahlqvist** har förordnats till kontraktsprost i Åbolands prosteri 1.1-28.2.2018.

OBS: Domkapitlet i Borgå stift håller stängt 22.12.2017-1.1.2018.

Spelar julmusik från

JULSTÄMNING. Varje julafton spelar några unga musiker från byn julmusik från kyrkans klocktorn medan besökarna anländer till julbönen i Pörtom.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Kom till Pörtom för att uppleva julstämningen. Det är fint att få komma till julkyrkan när någon spelar musik under tiden, säger **Johan Vide**, 12 år, som spelar tenorsaxofon.

Tillsammans med sina vänner **Wilhelm Risberg**, 12, på baryton, **Hannes Roos**, 11, på trombon och **Cecilia Palmgren**, 11, på klarinet ska han klättra upp i klocktornet för att hälsa besökarna till julbönen välkomna till kyrkan med musik. De får förstärkning av klarinettisten **Sara Storbäck** som går i gymnasiet och Hannes pappa **Peter Roos**.

– Jag spelar det instrument som blir över, säger Peter Roos. De är ganska unga och behöver hjälp.

Han har varit den varit den drivande kraften bakom julmusiken de senaste åren.

– Jag började spela i klocktornet på åttiotalet, höll paus medan jag studerade och tog upp det igen när jag återvände till Pörtom.

Roos uppskattar att han spelat i klocktornet femton jular.

– Det är en trevlig tradition som lyfter upp byns ungdomar. Vi samlar ihop ett lämpligt gäng unga Pörtombor varje år som bildar stommen.

Det är också populärt bland ungdomarna att få spela i klocktornet.

– Jag tror det är en tradition som kommer att fortsätta, säger kantor **Gerd Lindén**.

Årets unga musiker har spelat mellan två och fyra år. Samtliga är också medlemmar i Närpes skolmusikår för andra året. Men spelningen i

klocktornet har inget med skolmusikåren att göra.

– För en del kan det vara en utmaning redan att komma upp i tornet med instrumenten. Det är trångt och lite smutsigt där. Men några missöden har vi inte haft. Bortsett från smuts på kläderna.

Fler än sex personer ryms inte att spela i klocktornet samtidigt.

Ungdomarna säger att det spännande och lite läskigt att spela i klocktornet.

WILHELM RISBERG och **Johan Vide** (bilden ovan) tillsammans med Hannes Roos och Cecilia Palmgren (på bilden till vänster) är några av de unga musiker som hälsar besökarna välkomna till julbönen i Pörtom från kyrktornet.

– Det är läskigast att kolla ner, säger Hannes Roos.

– Men utsikten är bra, säger **Wilhelm Risberg**.

Spelar innan julbönen

Ungdomarna börjar spela ungefär en halv timme innan julbönen börjar. På repertoaren står julpsalmer och julvisor. De spelar sedan totalt cirka tjugominuter.

– Vi vill komma ner från tornet i god

KYRKAN #METOO

Mäkinen: Kyrkan måste ta tag i trakasserier

– Kyrkan måste överallt ha sådana verksamhetsmodeller att trakasserier kommer fram och att man kan ta tag i dem. Modellerna måste vara tillräck-

ligt enhetliga och alla som verkar inom kyrkan måste känna till dem, säger ärkebiskop **Kari Mäkinen**.

Mäkinen säger att det tyvärr är så att inte heller kyrkan är en trakasserifri zon.

– Men vi måste ha en nolltolerans mot trakasserier: också ett fall är ett för

mycket. Kampanjerna mot trakasserier är en väckarklocka för kyrkan och i kyrkan, säger Mäkinen.

Som en del av den internationella #metoo-kampanjen har ett flertal aktörer inom kyrkan startat kampanjen #sanningenbefriar #totuusvapauttaa #duohtavuhtadahkäfridjan. I

kampanjen väddar man om att det i alla stift skulle skapas en verksamhetsmodell för hur de som utsatts för sexuella trakasserier kan söka hjälp. I den föreslagna modellen skulle de som upplevt trakasserier kunna ta kontakt med vissa personer inom kyrkan som är utbildade för uppgiften.

En sådan verksamhetsmodell finns i Borgå stift sedan 2014. Tammerfors stift preciserade 2015 sina anvisningar för hur man ska ingripa vid trakasserier. Kampanjen #metoo har lett till att man i höst har börjat förnya anvisningar i Åbo ärkestift och Helsingfors stift.

höjden

tid innan kyrkklockan börjar slå, säger Peter Roos.

Han var med en gång när man glömt bort klockan och den började slå medan de spelade uppe i tornet

– Den gången fick vi bråttom ner. Nu har han lärt sig att uppfatta förvarningen innan klockan börjar slå, en elmotor som börjar surra.

Är det kallt på julafton kan spelandet bli inställt. Men någon exakt köldgräns har de inte.

– Är temperaturen lägre än minus tio grader är det hopplöst att spela. Munstyckena fryser och instrumenten fastnar. Men de unga är ivriga att få spela och vi vill inte hålla dem tillbaka. Vi har spelat när det varit minus sex, sju grader.

När det är kallt låter musiken inte alltid så vackert.

– Men även om det är kallt och trångt så är stämningen det viktigaste, anser Roos.

Peter Roos har vga minnen av att man tidigare spelat julmusik också från kyrktorn på andra orter.

– Men traditionen i Pörtom har levt vidare.

Det är inte bara för kyrkobesökarna som musiken hörs.

– Musiken har hörts ändå till Pörtmossen och Brännskogen, säger Johan Vide.

Dit är det fem kilometer från kyrkan.

BISKOPENS JULHÄLSNING

Att bli som ett barn

Björn Vikström är biskop i Borgå stift.

OM NI INTE blir som ett barn kan ni aldrig komma in i Guds rike. Jesus är så radikal i sin anti-hierarkiska förkunnelse att vi, hans efterföljare, har svårt att ta sprängkraften i hans ord på allvar. Visserligen formulerade redan Paulus den gränsöverskridande jämlikheten i Kristus, men det har tagit två årtusenden innan dess följder på allvar har börjat ta konkret gestalt i våra hem, kyrkor och samhällen – och ännu har vi en lång väg att gå.

Jag tror att vi också kan svänga på uttrycket: Om Gud inte hade blivit ett barn skulle vi aldrig ha fått chansen att komma in i Guds rike. Födelsen i Betlehem skulle inte ha blivit ihågkommen utan påskens händelser, men Jesu död och uppståndelse skulle aldrig ha kunnat ske utan hans födelse. Gud visar sin kärlek genom att gå in i mänsklig sårbarhet och utsatthet. Det faktum att julen fortsätter att beröra oss efter mer än 2000 år tror jag bygger på att Gud kommer oss så nära i berättelsen om det lilla barnet som vilar i en ung kvinnas armar.

ATT BLI SOM ett barn handlar för oss vuxna om att upptäcka det inre barn och den gudsförtröstan som i många fall har tunnats ut eller helt gått förlorad. Det här kan förutsätta att vi ger upp vår stolthet och vår illusion om att vi har allt i livet under kontroll. Men det handlar också om en radikal förnyelse. I ett nattligt samtal uppmanar Jesus den förundrade Nikodemos att låta sig födas på nytt. Paulus uttrycker sig ännu mer dramatiskt: vi måste dö och uppstå med Jesus.

De här uttrycken visar åt vilket håll julen vill föra oss: från död till liv; från mörker till ljus, från uppgivenhet till hopp. Istället för att invagga oss i en bedräglig illusion om att vi kan fortsätta som vi alltid gjort vill alltså julen hjälpa oss att bryta med sätt att leva som är skadliga för oss själva, våra närmaste och naturen.

JULEN HANDLAR om Guds överraskande och frälsande ingripande i vår värld, men också om Guds strävan efter fred, försoning och rättvisa på jorden. Vi skall därför fortsätta att glädja och överraska varandra på olika sätt under julen, men samtidigt uppmuntra varandra till förändring och förnyelse. Jag tror vi är många som suckar över att julen har kommersialiserats, men jag vet av egen erfarenhet hur svårt det är att gå från ord till förändring. Vi är också många som längtar efter fred, gemenskap och solidaritet, men tyvärr går vi också här allt för sällan från ord till handling.

Att ”in-spireras” är att fyllas av ande. Min bön och min längtan är att julen kunde bli en tid då vi låter oss inspireras av Guds Ande, med möjlighet att föras i oväntade riktningar.

Med dessa ord tillönskas Borgå stift och hela Svenskfinland en god jul!

JERUSALEM HUVUDSTAD

”Odramatiskt beslut av Trump”

– Donald Trumps beslut att flytta den amerikanska ambassaden från Tel Aviv till Jerusalem är inte särskilt dramatiskt.

Det säger **Olli Ruohomä-**

ki som är äldre gästforskare vid Utrikespolitiska institutet i Helsingfors i en intervju i tidningen Kirkko ja kaupunki.

Ruohomäki konstaterar att den amerikanska kongressen redan under Oslo-processen år 1995 lovat erkänna Jerusalem som huvudstad. Och börjande från

Bill Clinton har amerikanska presidenter i tal lovat erkänna Jerusalem som Israels huvudstad.

När Donald Trump, i motsats till sina företrädare, valde att hålla sitt löfte försvarade han beslutet med att det behövs nya öppningar i Israel-Palestina-konflikten för i nulä-

get är den i praktiken lagd på is.

– Rent objektivt kan man konstatera att Trump har rätt i det att fredspro-

cessen har stampat på stället rätt länge utan att något har hänt, säger Ruohomäki.

OLLI RUOHOMÄKI är äldre gästforskare vid Utrikespolitiska institutet.

– Jag satt själv som finländsk representant i Ramallah där Palestinas regering sitter åren 2005–2007 och redan då hade fredsprocessen mer eller mindre gått i stå.

FOTO: PIXABAY

Julen är glädje, sorg och gemenskap

TRADITIONER. Jul. Ett ord på bara tre bokstäver. Men ett ord som framkallar så mycket känslor, minnen och glädje. Men också sorg. Karin Erlandsson berättar om minnen av sin barndoms jular. Och hur hon ser på julen idag.

TEXT: KARIN ERLANDSSON

DÅ LISA I Bullerbyn lägger sig kvällen innan julafton är hon bekymrad. Det är så stökigt, hur ska den rätta julstämningen infinna sig?

På morgonen då hon har vaknat är allt som det ska vara. Det creppade pappret är virat kring spiselkransen, granen är klädd och alla ljusen är tända.

Då jag var barn gladdes jag med Lisa.

Nu är jag fyrtio och förundras över Lisas mamma som städat hela natten.

I "LYCKLIGE ALFONS ÅBERG" har Alfons och hans pappa tråkigt. Julen är över, det finns inget att se fram emot. Kloka farmor påpekar att om inget är tråkigt kan inget heller vara roligt, och snart ringer Alfons kompis på dörren.

På den sista bilden leker Alfons och Viktor med småbilar. Farmor och pappa bär ut julgranen.

Då jag var barn förstod jag Alfons som längtade efter sällskap.

Nu är jag fyrtio och den som sopar upp barren.

Tiden passerar obönhörligt, och perspektivet förändras.

"Julen är här, och nu. Men också förra året, och året dessförinnan, och i alla människor vi älskat och älskar."

EN AV DE sista jularna farmor levde fick hon en grötkastrull med inbyggt vattenbad. Jag var nio år och fick min första kamera. Jag fotograferade henne där hon satt i soffan med kastrullen i knäet.

Det var första julen utan farfar. Farmor ler knappt på bilden.

Sådan är julen. Grötkastruller, presentpapper och gran med barnbarn i ring. Mitt i allt ett stråk av ledsenhet så stark att man knappt orkar le. Sorgen handlar både om saknad, och påminnelsen om att världen fortsätter utan.

VI HAR ALDRIG snapsat i mitt hem, nej herremintid. Däremot läste farmor alltid samma dikt av Zacharias Topelius. När hon dog tog pappa över.

Nu är det min man som läser dikten, för jag blir alltid så märkligt tjock i rösten vid inledningsorden "Du gav mig, Herre, ditt överflöd: / ett älskat hem och ett dagligt bröd, / frid, hälsa, glädje och helga orden. / Vi bedja nu för all sorg på jorden."

Dikten fortsätter med en uppräkningslista av alla som är potentiellt olyckligare än man själv är: "för dem som frysa i vinternatten, för dem som sjunka i havets vatten, (---) för dem som vandra vid tiggartavar, för dem som sörja vid kära gravar, (---) för de vansinnigas mörka natt, / för dem som mist sina ögonskatt".

Skulle det materialistiska överflödet för en sekund ha satt sprätt på mitt sinne, bottnar jag alltid i verkligheten bortom de krusade snörena då jag lyssnar.

Vi har inte längre möjlighet att fira jul i min hemstad, resan är för lång, det blir för stressigt, och jag är vuxen nu. Jag får klara mig.

Men som jag längtar hem!

Jag längtar efter skinkan som tas ut ur ugnen vid midnatt, jag längtar efter risgrynsgröten med tusen mandlar, jag längtar efter att tillsammans med alla andra nykarlebybor sjunga Topelius psalm "Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt".

Det är något alldeles, alldeles speciellt.

Kantorn tar i på slutversen och församlingen tar i ännu mer: "till hög, till låg, till rik, till arm / kom glad och hjärtevarm".

Och sen går man ut, och snön faller och det finns inget i världen att längta efter.

IBLAND UNDRAR JAG om inte all den där carpe diem-hysterin är en komplott av marknadskrafterna.

Vilken färg har din jul i år? frågade en annons från en inredningsbutik och jag tänkte: helst exakt samma som förra året. Traditioner och mormors virkade tomtedalender får inte kapitalismens jul att snurra. Därför måste julen byta färg minst en gång i året.

Att vara nöjd, att vara lugn, att njuta av det som varit och det som är, blir kontroversiellt.

Att våga byta färg på julen, i vetskapen om att det faktiskt inte spelar någon roll.

VI HAR SOM tradition att hänga änglar i granen för de som dött under året. Ett vidrigt år med fyra begravningar fick jag skaffa storpack. Men där hänger de nu: Jonas, Joel, Alvar, Edvin, Svea, Lina, Kika.

Ska verkligen julen interfolieras av

döda kära som änglar i granen?

Ja, verkligen. Det är människor jag tyckt om, det är människor som format mig och oss, det är människor jag aldrig vill glömma.

På julen ska vi unna oss att blicka bakåt.

DET VAR DEN där julen då pappa glömde mig vid julkyrkan.

Det var den där julen då min bror tappade skålen med plommonkräm över soffkuddarna.

Det var den där julen knäcken fastnade i plomben, den där julen alla hade magsjuka, den där julen då mitt barn var fyra månader, den där julen då det var glashalt, den där julen då granen välte, den där julen då alla kom hem, den där julen som var första utan.

Den där julen amaryllisen blommade, den där julen vi renoverade, den där julen vi knyckte gran, den där julen det snöade så mycket att vi inte kunde knycka gran.

Det är så många jular som passerat.

JULENS BÖN är inte att den om en perfekt jul.

Nej, det är att den här julen ska vara gemenskap. Och gemenskap, det kan man få också då man minns året med den torra skinkan, eller året då julkrubban brann upp. Alla år vi varit tillsammans.

Julen är här, och nu. Men också förra året, och året dessförinnan, och i alla människor vi älskat och älskar.

MINNS DU?

Ja, jag minns.

Mat som paketeras

ÄTA TILLSAMMANS.

Överbliven mat ska återanvändas men mår bra av att paketeras om.

TEXT OCH FOTO:
ROLF AF HÄLLSTRÖM

Kokböcker är numera så välförsedda med stora och tilltalande bilder att de kanske inte ens är avsedda för kockande. Presentationerna av julmat har så överdådiga upplägg att man undrar om de alls är avsedda för vanligt folk. Det estetiska tycks vara en dominerande trend när det gäller mat.

Jag har tidigare använt **Karen Blixens** roman *Babettes gästbud* som exempel på en motsatt syn. I romanen har en grupp jylländska pietister tagit hand om en flykting som råkar vara en mästarkock. Hon bjuder sina välgörare på en perfekt parisermiddag men de ser läckerheterna som en djävulens frestelse och aväter middagen under komplett tystnad. Inte ett ord till tack.

För att göra mat till en måltid behövs känsla både för

maten och hur den serveras. En riktig måltid är den som skapar gemenskap mellan dem som deltar. Resonemanget kunde utvecklas till att en god måltid skapar tacksamhet mot alla goda gåvors givare. Får jag äta mig mätt kanske det också väcker ansvar för hur mina bröder och systrar runt om i världen har det i matväg. En matens teologi skulle man kunna säga.

Under min korta bana i läsklass ett när det gäller matlagning återkommer problemet med överbliven mat. Att bara värma upp är inte så bra för estetiken, dessutom blir maten sällan bättre som uppvärmd, utom när det gäller min farmors strömmingslåda vars recept fortfarande är ett mysterium för mig.

Här kommer crepsen in, de franska plättarna som är så mångsidiga att de går med det mesta. Steka crepes är enkelt och lika smärtfritt går det att paketera dem med fyllning, strö över ost och grädda dem i ugnen. Och vips, gammalt blir som nytt.

Hemligheten är förstås att det mesta går att använ-

da som fyllning, bara det är någorlunda fast i sin form. Den överblivna såsen till en spaghetti bolognese lika väl som många av de rätter jag presenterat i denna matserie, "nasi goreng" med kyckling, wokgrönsaker och nudlar eller halloumisallad med bulgur, kikärter, soltor-

CREPES

- 2 dl vetemjöl
- 0,5 tsk salt
- 4 dl mjölk
- 2 ägg
- 2 msk smör
- riven emmentalost (2 dl)

• fyllning (se texten)

- rör ner mjölet i mjölken och lägg till saltet
- knäck äggen och vispa till en jämn smet
- låt crepessmeten stå en stund så mjölet sväller
- värm en stekpanna och lägg i en klick smör (jag fick tipset att sätta en äppelbit på en gaffel för att få smöret utbrett)
- häll ett tunt lager smet i pannan, vicka så crep-

sen blir rund

- grädda på båda sidor tills crepsen får en gyllenbrun färg
- dela upp fyllningen på antalet crepes
- rulla ihop crepsen med fyllningen i och placera i ugnfast form
- grädda i 225 graders ugn (15 - 20 min) tills osten smält
- en grönsallad till passar till de flesta fyllningar

DET MESTA kan användas som fyllning i crepes. I bildens rullar göms en sats av nasi goreng.

PÅ TVÄREN ULRIKA HANSSON

Tänk om jag skulle överge julen

Jag brukar i smyg drömma om att överge julen. Sätta mig på ett plan, lyfta

och vara bortan från den där obestämbara känslan av att jag borde vara oerhört effektiv i mina jul-

förberedelser, och dessutom glad och varför inte lite fridfull så här i adventstid.

Jag är inget av allt det där, och en plan har börjat växa sig stark inom mig. I år ska jag fokusera på att inte ha dåligt samvete för att jag inte kan känna det där som olika högtider

så lätt belastar oss med.

Stopp! Där flög min högra hand upp. Jag tänker inte ha dåligt samvete för att vresiga, splittrade jag inte kvalar in i julfridsgruppen. Stopp! Vänster hand. Glädje kan man inte forcera. Om den kommer så kommer den. Egentligen är det inte en

så stor sak att steka en skinka, eller till och med få ihop de där klapparna. Det är mer känslorna som gör mig stressad. Att jag upplever att det förväntas av mig att jag ska ta emot julen med ett inre lugn och en glad förväntan. Kanske jag i år bara ska vara just så but-

ter eller trött eller julövermått som jag känner mig. Men sen är det ju barnen och släktingarna. De för-tjänar bättre än så. Så kanske ...

Ett par små killar där hemma tassar upp på bakkor för att se vad som händer. För jag vet, det har vänt

lika glada varje gång det går upp för dem att de har en chokladkalender att öppna.

Jepp, vi får ta en lucka i taget och se vad som händer. Jag råkade höra **Tomas Andersson Wij** sjunga i dag: "Men jag sparar ett leende. För jag vet, det har vänt förut."

VÅGA FRÅGA

Julkyrka i julklapp?

■ JAN-ERIK "NAN-NE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarförfrågor om familj och relationer.

Jag vill att barnen ska märka att julen är en religiös högtid, men min familj är helt ointresserad av religiösa inslag i vårt julfirande. Hur ska jag tala med dem så att de förstår att det är viktigt för mig att gå i julkyrkan och läsa julevangeliet?

JAG HÖR att det finns en uppriktig vanda i din fråga. Din önskan är att med familjen kunna dela en upplevelse av djup i ett för övrigt kommersialiserat och ytligt julfirande. Du är den enda i din familjsom verkar ha detta behov och känner dig ensam. Jag föreställer mig att dina barn redan är vuxna, och gärna umgås med dig på julen, men att de inte har något intresse av att gå i julkyrkan eller läsa julevangeliet tillsammans med dig.

Du önskar dig alltså något för egen del, men också något för familjen. Men det som jag inte får klart för mig är om du önskar att barnen skall vara med dig i det religiösa julfirandet, eller om du kan tänka dig att ta dig till julkyrkan ensam, eller läsa evangeliet för dig själv. Eftersom de inte själva har ett religiöst intresse förutsätter i det förre fallet att de är villiga att komma med till julkyrkan för din skull, för att göra dig glad. Därför funderar jag om du kunde be att få det i julklapp av dem i stället för saker.

Då skulle det bli väldigt tydligt att det här är viktigt för dig. Men denna begäran behöver uttryckas som en önskan och inte som ett krav med påföljande anklagelser. Det här är inte en lösning för all framtid, men det kan bli en positiv upplevelse av att få ge och ta emot något som är värdefullt. Och det är ju det givaren önskar göra.

En annan väg att gå, som kan vara bra på lång sikt, är att ställa frågan vad var och en i familjen upplever som det viktigaste i julfirandet, och om man vågar gå djupare, varför de själva vill fira jul just på det sätt som ni firar jul. Då behöver du också själv vara beredd att berätta varför du firar jul, och varför berättelsen om Jesu födelse är viktig för dig.

En av snubbelstenarna när vi nuförtiden ska samtala om livsfrågor är att många människor har svårt för att tala personligt med de närmaste om dessa saker. De känner sig pressade in i givna roller. Den troende och den ifrågasättande kommer lätt på kollisionskurs med varandra. Många gånger är det ju faktiskt lättare att samtala med vilt främmande människor, för då kan vi bättre uthärda och acceptera att vi tänker olika. Vi är paradoxalt nog ofta generösare mot människor som inte står oss så nära. Men ett sådant här samtal kan också öppna upp för en djupare samhörighet, just genom att vi accepterar varandras olikheter.

Så kan vi till slut mötas på ett djupare plan än åsikternas och de svartvita sanningarnas platta yta. Julen är de hemliga önskningsarnas och längtans högtid. Berättelsen om ett folks tusenåriga väntan som när sin fullbordning kan få oss att inse att olikheterna oss emellan bara är krusningar på ytan.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

Tack och lov för Lukas

JULEVANGELIET. Det var tur att julevangeliet skrevs av en så förnuftig och sansad människa som just evangelisten och läkaren Lukas. Hade han inte tagit sig an uppdraget hade julevangeliet kanske skrivits av en polis eller en sportreporter. Eller till och med en Terjärvbo ...

Hä va på ha tiidn tå tsejsar Aogostos gav åårdär om et hela väädä sku mantalsskrivas. Hä va fösta mantalsskrivindsä, ä hä va tå Kvirinius va landshövding övä Syrien. Tå for allihopa, var ä ein ti stan sän, fö ti mantalsskriv si. Söis dsor Josef ä, ä för et a var äv Davidas seto, for a från Nasaret i Galileen opp ti Davidas stan, som heitär Betlehem, i Judeen, fö ti mantalsskriv si på sama gang som Maria, som a va fölääva mä, ä som vänta lill.

Tå di va tä, så vaalt i tid för ännä ti föd. Ä ho föödd fösta påjtsi sän ä sveipa in a ä laa a i en ito, fö hä finsta int kvarteeri fö döm tii in i härbärji.

I sama traktä låä några herd ut på beitislindona ä vakta fåärä siin på nattä. Tå stoo Härrens engel framfyri döm, ä Härrens härliheit strääla åkring döm. Ä ti vaalt grömt rädd. Män engeln sa ät döm: "Var intin rädd. Ja kombä mä braai båd, naa som varinda ein vaal glad äv. Ida ha en frelsar vaali föödd ät äär i Davidas stan, ha er Messias, Härren. Ä hitt e teckni äärt: ni kombä ti hitt ett nyfööddi bään som e linda ä liggär i en ito." Ä mittiallt kom ett stoori sjack från himeln som prisa Gud:

"Ääro i himeln ät Gud
ä på joolä fred ät tøm som ha ha völd ut."

Tå engla hadd firi taan ä opp ti himeln sa herda ät varaadä: "Nu far vi ti Betlehem ästa skåda va som ha stseedd ä hä som Härren ha berättä ät oss." Ti häsa i veeg ä hitta Maria ä Josef ä hädee lillbääni som låä i ito. Tå di hadd siitt i, sa di va di hadd fått veta om hitt bääni. Allihopa som hört äpåå vaalt paff övä va herda sa. Maria too allt hitt ti hjärta sett ä begronda i. Ä herda vänd ti baaka ä prisa ä lovsjongd Gud fö va di hadd fått hör, ä sidu: allt va söis som i hadd vaali sagt.

Tärjärbooi

Josef, hemmahörande i Nasaret, anlände till Betlehem i sällskap med sin fästmo Maria, även hon hemmahörande i Nasaret, i syfte att delta i den av kejsaren påbjudna folkräkningen. Enligt Josef är det på grund av hans släktband till Betlehem som de valt att låta sig räknas här.

På grund av överbeläggningen på Betlehems hotell och resandehem såg paret sig nödgade att söka tak över huvudet i en ekonomibyggnad avsedd för djurhållning. Paret uppger att Maria födde ett gossebarn under natten och att barnet efter sedvanlig påklädning lades att sova i ett fodertråg avsett för hästar och nötkreatur.

Utänför stadens murar gjorde en grupp djurskötare nattlig tjänstgöring och övervakade en flock lockiga klövdjur av mindre storlek. Dessa djurskötare hävdar att de utan förvarning fick se ett kraftigt ljussken på himlen och att skenet härrörde från något som de hävdar var ett himmelskt väsen, av djurskötarna benämnt ängel. De icke namngivna djurskötarna uppger att de skrämdes av det starka ljusskenet och av det väsen som enligt djurskötarna visade sig i ljusskenet.

Enligt djurskötarna ska den så kallade ängeln ha upplyst dem om att deras räds-la saknar grund eftersom budskapet är av positiv karaktär, samtidigt som väsenet hävdat att en räddare är på väg. Enligt den så kallade ängeln uppgift till djurskötarna ska den mycket unga räddaren befinna sig i Betlehem, närmare bestämt i ett fodertråg. Djurskötarna hävdar att de efter att de mottagit denna utsaga fick syn på en stor mängd varelser av samma typ som budbäraren och att dessa varelser framförde ett musikaliskt sångstycke i syfte att ära Gud.

Efter att ha tagit del av detta framträdande bestämde djurskötarna sig enligt egen utsago för att till fots bege sig mot staden. Djurskötarna rörde sig småspringande mot Betlehem och sammanstrålade med Maria och Josef i den tidigare nämnda ekonomibyggnaden för djurhållning. Djurskötarna har delgett alla de mötte det budskap som de tidigare under natten enligt uppgift fick av den så kallade ängeln, och deras utsaga sägs ha väckt starka reaktioner hos dem som hört dem.

Barnets mor åberopar sin rätt att tåga.

Längre fram under natten vände djurskötarna åter till sina övergivna klövdjur. Uppgift saknas om hur produktionsdjuren klarat frånvaron av djurskötare. Djurskötarna har däremot varit meddelssamma om det budskap de säger sig ha mottagit från det väsen de kallar ängel. Djurskötarna har särskilt bett om att få tillfogat till rapporten att den så kallade ängeln utsaga om den unge räddaren i foderträget var helt och hållet med verkligheten överensstämmande. I övrigt verkar djurskötarna vara vid sina sinnens fulla bruk.

**Betlehem den 25 december under Kvirinius tid som landshövding,
Polis på praktik hos stadsvakten**

5 TERJÄRV

Julevangeliet på
Jepospråttji läses
i Jeppo kyrka
på julafton.

POLIS

God eftermiddag och varmt välkomna till vår livebevakning av Josefs och Marias skattskrivningsresa till Betlehem. Paret står precis i startroparna för att ge sig av på denna 320 kilometers vandring tur retur och som bekant har olyckskorparna redan i flera månader anat morgonluft inför detta skattskrivningsäventyr. Kommer Josef, som ju i sanning aldrig varit någon vandrare av rang, att orka? Hur ska en höggravid Maria klara detta äventyr? Och Josef, som aldrig varit något administrativt underbarn, har han verkligen lyckats få härbärgesbokningarna i Betlehem rätt? Svaret på de frågorna får vi inom kort!

Och DÄR är dom i väg! Och paret får en flygande start och passerar i snabb takt Jenin, Nablus och Eli och har snart Betlehem i sikte. Men nu börjar vi ana grus i maskineriet! Josef har slarvat bort härbärgesbokningarna och springer från härbärke till härbärke i hopp om att boka ett nytt samtidigt som Marias uppgivenhet inför Josefs härbärgesbokningstafatthet inte går att ta miste på. Katastrofen är ett faktum! Olyckskorparna juuuuuublar!

Och efter att ha jagat härbärgesrum i tolv timmar i sträck har Josef nu mjölksyra upp över öronen och uppgivenheten lyser som en strålände morgonsol i hans ögon. Det är bara för Josef att ta skeden i vacker hand och be en bonde om lov att få sova i hans stall. Pinsamt! Så oerhööööört pinsamt! Det här kan vara det mest förnedrande vi sett sedan Mose sprang runt i öknen i 40 år.

Och DÄR är plötsligt tiden inne för Maria att föda! Med vad är det som händer! På bråkdelen av en sekund lyckas hon vända detta tragiska skådespel till en triumf inte bara för tokförnedrade Josef utan för hela mänskligheten! Det är nämligen inte vilket barn som helst hon föder fram utan en frälsare – inte bara för Israel – utan för alla folk på jorden! Det kan man sannerligen kalla att vända på en femöring! Tack vare detta kan man också ha visst överseende med att Josefs undermåliga förberedelser gjort att den nyfödda tvingas ligga i en krubba!

Och nu är det bara att defilera i mål för Josef och Maria! Ett gäng herdar får bud om frälsarfödelsen av en hel armé av sjungande änglar och snart glider också detta sällskap in i stallet. Och Josef som i sanningens namn inte gjort mycket – om ens något – rätt i denna tillställning, skryter vitt och brett åt herdarna över sin insats. Men också i segers stund behåller Maria sin ödmjukhet och tiger i stillhet. Och tacksamma vänder herdarna tillbaka mot sina hemmarker. Allt var så som det hade blivit sagt.

Sportradion

Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas. Det var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius var ståthållare i Syrien. Alla gick då för att skattskriva sig, var och en till sin stad. Och Josef, som genom sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Betlehem, för att skattskriva sig tillsammans med Maria, sin trolovade, som väntade sitt barn.

Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgets.

I samma trakt låg några herdar ute och vaktade sin hjord om natten. Då stod Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de greps av stor förfäran. Men ängeln sade till dem: "Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba." Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

"Ära i höjden åt Gud
och på jorden fred åt dem han har utvalt."

När änglarna hade farit ifrån dem upp till himlen sade herdarna till varandra: "Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta." De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban. När de hade sett det berättade de vad som hade sagts till dem om detta barn. Alla som hörde det häpnade över vad herdarna sade. Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det. Och herdarna vände tillbaka och prisade och lovade Gud för vad de hade fått höra och se: allt var så som det hade sagts dem.

Evangelisten

Ljud-
filer med
julevangeliet på
Terjärvdialekt och
som sportreferat
hittar du på:
kyrkpressen.fi

KRYSSSET DECEMBER

Konstruerat av BRITT-MARI ANDTFOLK

	FÖRMÖGENHET	DANK	GRÖNT MINERAL ADAMS SON 1 Mos 4:25	UPPTÄG MISTER	RADIO- NAVIGE- RINGS- SYSTEM	ÅR BONDS FLEMING	KORP- GLUGG	FÅGLAR 2 Mos 16:13	INDIAN	RÖP HÖRS 1 -- " Jer 31: 15	
	ADAN ÄREN SÄDAN						FÖRTÖJA KYLA				
	LEVER VI I			SATIR TILL- VERKA OST				NUKLID			
			BÄVA	AREA DEL AV FARTYG		MÄNGD	GÖRA SVALARE				
	GITTER	KLIBBA SKYFALL					BOAS HUSTRU Mat 1:5	WEST RAKELS SON 1 Mos 36:24		GRÖN- SAK	
	DYSTERT				BROTT- NING	NUMMER		STRÄNG KNEKT			
	ALE	KYRKLIG ÄMBETS- ROCK ANSEENDE				KAN M DELTA DELSTAT I INDIEN			TENN OMBU		
					EN SAX LITERA- TUREN ÄR VÄNTAD				AULA UND MÄNSSON		
	JUDISK ÖVERSTE PÄST Apg 19:14	TIDE- VARV	RÅMAR	SJÖMANS- SÅNG	STOR- STAD		EN VÄXT BY I PEDERSÖRE				FISKE- REDSKAP
					GE STRÖK SLUT			NEDER- LÄNDSK STAD		BUSKE ÄR BERÖMT BYGGNAD	
RUS		BE- SKYDD			GISSA SKYMT	HAN BLEV 930 ÅR 1 Mos 5:5		SNIORRA FAR TILL LEA OCH RAKEL 1 Mos 29:16			
SNÄLL		BLEV GAMMAL 30/7		TJATA			DOLK HÄR				
	HÖRSEL- ORGAN	SKRÖDE- TID DÄ		UPPAT PIPPI? BÄRN- STEN		ASTRONO- MISKA ENHETEN SÄNKT TON		CENTRAL DEL KVAR- LÄTEN- SKAP		PROFE- TERA ORA- TION	
SÄ KALLAD GLASRUTA				INDIUM MAINE	SKRATA NATRIUM			SUPER- LATIV AV BRA			
BMA 2017	SPJUT- KASTARE			HUVUD- STAD I JORDA- NIEN		BREDS PÅ DRÖD		SOLO- SÅNG			
GAMMAL MAMMA			LÖDA			TITTA		FÖR- STÖRARE			

NOVEMBERKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Eva Nyberg**, Nykarleby, **Eivor Brommels**, Närpes och **Ann-Sofie Blomqvist**, Vasa.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 9 januari 2018 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "Decemberkryssset". De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

.....
 .....
 .....
 .....

	OBÖIST	M	DORKAS Apg 9:36	SVEN- JANSSON FÄRSU- OND	S	H	SKYDDA	EN TIGGARE Luk 14:28	I	SÄNDLIG MODERN TEKNIK	G	NYTTJA SLÖDDAN PARTIKEL	A	KADAVER SAKER	BMA 2017	KÄR HAR HAR TILL ... OMÅTT PÅR E.ET	
→	U	T	S	T	Ä	L	N	I	N	G	S	F	BÄK- VERK	G			
	S	A	L	I	G	KVÄLL	A	F	T	O	N	HÄLLA VAITEN	Ö	S	A		
	B	I	B	E	L	N	KISEL PINA GÖRANS SON	FÖR- BUNDEN INT- SKÄRNKT	L	I	E	R	A	D			
	B	K	I	M	A	N	SÄFFELMS TINKE ÄR ELL FÄRRE RÄSKA	ADAM'S HUSTRU	A	S	E	V	A				
	O	C	H	E	T	KÄPP	FLIN DELSTAT INDIEN	EST PÅ ESTRÄDD	G	R	I	N	T	A	M	A	R
	T	R	A	S	I	G	EST PÅ ESTRÄDD	EST PÅ ESTRÄDD	O	T	S	S	A	Ä	R	A	
	S	O	N	D	R	O	S	N	O	F	L	I	S				
	S	O	M	N	D	V	A	L	A	TYP AV TAK- LAMPAN	OK AUTOMAT KÄRBIN	B	Ö	R	D	A	
	E	U	N	I	K	E	D	R	I	V	A	D	E	F	I	L	E
	T	I	M	O	T	H	E	O	S	NÄRMADE SIG SPRÅK	N	A	L	K	A	D	E
	S	A	R	K	I	S	T	A	G	LIMMA	T	I	N	D	R	A	
	L	O	R	T	I	G	ÅRSKÖ- NING SVIN	T	R	O	S	T	A	D	E	F	E
	N	A	T	E	G	N	E	R	A	R	T	S	O	R	T	U	N
	E	K	E	R	R	I	T	S	A	NUMMIA FRUSKT VÄTAN	N	R	F	A	S	T	
	G	R	E	D	E	L	I	N	K	N	I	D	O	S	N	A	S
	V	I	O	L	E	T	I	S	G	L	A	S	S	R	U	N	D

Fridfull jul och ett välsignat Nytt År!

MASKINSERVICE • KONEHUOLTO
MARANDER
www.marander.fi

Inremissionshemmet
06-7282010

folkhälsan
www.folkhalsan.fi

LURENS
ÖNUF, tel. (019)532 412

Göran Sundqvist
TRAVEL PARTNER
www.resmedgoran.com

Svenska pensionärsförbundet rf
www.spfpension.fi

Aminne Folkpark
www.aminnefolkpark.fi

PÖRKENÄS
www.porkenas.net

Wen-tis
BEGRAVNINGSBYRÅ
Nykarleby, Oravais
0500-722 688

**VVS & EL
ENERGIINGENJÖRERNA**
STAGNÄS & NYLUND
LVI & SÄHKÖ
ENERGININSINÖÖRIT
(06)345 1270

BYGGFIX
www.byggfix.fi

frans & Nicole
BISTRO
www.fransbistrot.fi

Vaskiluodon Ruokala
Vasklot Matservering
Tel. 050-5431528

UNE VOLT
www.unevolt.fi

Sagalunds Museum
www.sagalund.fi

Resturang Rovintola
Marina's
Terjärv
www.resturang-marinas.fi

Grankulla Stad
www.grankulla.fi

Klockor-Smycken
Nygårds UR-GULD
Tel. 224 2022
Matsilver-Presenter

Tesses Cafe
Vassarfjärden
www.tessescafe.fi

Charterbus
R. Lundström
Tfn. 09-221 4471
www.lundstrom.fi

STALLHAGEN
www.stallhagen.com

TAK ENA GOLV
www.enagolvchtak.fi

SanCon
www.sancon.fi

KING TOURS
www.kingtours.fi

Korsholms Kommun
www.korsholm.fi

F:ma A Ekström
www.enhjalpandehand.fi

GUMMI-JÄRVINEN AB
www.kumi-jarvinen.com

Nykarleby stad
Småstad som bäst

Hautaustöimisto - Begravningsbyrå
Lindqvist
www.hautaustöimistolindqvist.fi

GH KLUBBEN
www.restaurantgh.fi

MIKAEL HEIKIUS och Johan Hagström tycker att altartavlan Herdarnas tillbedjan förmedlar ett budskap om nåd och frid.

När herdarnas väntan

ALTARTAVLA. Ett möte mellan himmelskt och jordiskt, mellan lokalsamhället och ett fjärran Betlehem. Albert Edelfelts altartavla Herdarnas tillbedjan i Trefaldighetskyrkan i Vasa bär bud om att nådens ljus når genom tid och rum.

TEXT & FOTO: JOHANNA GRANLUND

Då Vasa brann år 1852 förstördes kyrkan tillsammans med stora delar av staden. Den nya kyrkan i den återuppbyggda staden ritades av C.A. Setterberg. Den

invigdes år 1869 och fick namnet Trefaldighetskyrkan.

Den nya kyrkans första altartavla målades av R.W. Ekman och föreställer instiftandet av nattvarden. Först lär den ha väckt Vasabornas förtjusning men senare avfärdades den som allt för anspråkslös.

Rådman Gabriel Rewell ville bekosta en ny altartavla och kontaktade Albert Edelfelt. Efter att Edelfelt hade deltagit i en tävling om en ny altartavla till Johanneskyrkan i Helsingfors hade han flera oanvända utkast till just altartavlor. Edelfelt bekantade sig med Trefaldighetskyrkan under ett besök sommaren 1892, där han beslöt att julmotivet från Betlehem skulle passa bra i Va-

sa. Runt årsskiftet 1893-94 målade han tavlan. Med sina fem meter var tavlan den största som hade målats i Finland på den tiden. Även ramen är ett verk av Edelfelt, tillverkad med två arkitekter som medhjälpare.

Församlingen ville sist och slutligen inte avstå från den gamla altartavlan Den heliga nattvarden instiftande. I stället beställdes ytterligare en kompletterande altartavla, Louis Sparres Jesu gravläggning.

Heliga mödrar

Albert Edelfelt strävade redan tidigt i karriären efter att gestalta de avbildade personernas känslor med psykologisk realism. I Herdarnas tillbedjan är

det i första hand herdarna som präglas av den känslomässiga realismen.

Marias outgrundliga ansikte med blicken fäst på barnet, är inte lika enkelt att greppa.

Herdarna uttrycker allvarsam vördnad, den stående herden kanske också en resignerad väntan som håller på att bytas till ett "är du verkligen - äntligen här?" Jesusbarnet möter den stående herdens blick och i den ordlösa kommunikationen skälver det till av något som jag inte lyckas sätta ord på.

Är det profetens Jesajas ord som ekar i mötet mellan den gamle och den nyfödde? Löftet om ett ljus för det folk som vandrar i mörkret, om ett barn

En guldgruva för julkrubbsfantaster

Den allra första julkrubban sägs ha uppförts av heliga Franciskus julen 1223. Han fick idén att inreda en bergsgrotta i den lilla bergsbyn Greccio med en julkrubba, som han lade hö i.

Sedan lånade han en ox och en åsna och ledde dem in i grottan och samlade ordensbröder som medverkade i sin levande

tablå. I grottans ljusdunkel firade Franciskus och hans bröder den heliga julnattens mässa tillsammans med ortsbefolkningen.

Den här berättelsen och många andra finns i boken *Julkrubbans historia* av Ewa Bigestans (Artos 2017).

Det är fascinerande att ta del av hur de krubbor som idag känns självklara

på gränsen till tråkiga till en början var inte bara en sevärdhet utan rent av något förbjudet.

Bigestans börjar sin bok med att berätta om hur Sveriges (på den tiden också Finlands) första julkrubba ledde till en oerhörd rusning bland stockholmarna.

Den första julkrubban visades upp av Stock-

holms katolska församling under advent 1803 och fram till trettiondagen 1804, och den bestod av sjuhundra bilder uppspända i ramor och genomlysta av ljus bakifrån. De var utförda av den franska konstnären Jean Louis Després, och de väckte inte bara förtjusning utan också fördömanden. Under åren utmålades krub-

ban som främmande, katolsk och förbjuden, och så småningom försvann den mystiskt.

Men den hade många efterföljare, och småningom slank den av bara farten in i våra hem. För alla julkrubbsfantaster är Ewa Bigestans bok en guldgruva.

• SOFIA TORVALDS

ALBERT GUSTAF ARISTIDES EDELFFELT

Föddes den 27 juli 1854 på Kiala gård utanför Borgå. Var uppmärksam på tendenser i sin samtid. Hans verk vittnar om en rörelse från romantiskt historiemåleri via realism och friluftsmåleri till influenser av impressionism och nyromantik. Blev bland annat känd som porträtt-, historie- och folklivsmålare. Dog den 18 augusti 1905.

Ljuset från Jesus lyser på alla

Vasaborna Mikael Heikius och Johan Hagström träffas i Trefaldighetskyrkan för ett samtal om altartavlan Herdarnas tillbedjan. Heikius är kantor i Vasa svenska församling och har därmed möjlighet att betrakta tavlan till vardags. Hagström, som jobbar med försäljning och marknadsföring, berättar att han besöker kyrkan ganska ofta. Altartavlan har han gillat ända sedan han först såg den då han flyttade till Vasa i början av 80-talet.

Heikius: Jag tycker att Herdarnas tillbedjan är helt enastående för att vara en altartavla. Den skulle platsa var som helst, inte bara i en kyrka.

Hagström: Då jag ser på den brukar jag alltid fundera på mötet som äger rum, och på symboliken bakom det. Här är det inte de högt uppsatta vise männen vi får se, utan istället de enkla herdarna. Det är en speciell kontakt mellan barnet och den ena herden. Situationen är högtidlig, men vi ser helt vanligt folk i rollerna. Herdarna ser ut som att de skulle kunna vara österbottningar.

– Jag brukar också titta på kvinnan bakom herdarna. Jag föreställer mig att hon har en ännu lägre position i samhället än herdarna, men hon får ändå vara med. Ljuset från Jesusbarnet lyser också på hennes ansikte. Jag ser det som en bild av nåd.

Heikius: Jag har alltid föreställt mig att den personen är en man.

Hagström: Man ser inte någon krubba eller några djur. Inte heller Josef är med. Kanske Edelfelt lämnade bort dem för att all fokus skulle ligga på de mest centrala personerna i just det här mötet?

Heikius: På altartavlan i Pörtom kyrka [en kopia av Herdarnas tillbedjan målade av **Toini Kallio**] saknas också änglarna. Där syns bara stjärnhimlen mellan takets brädor. Edelfelt lär ursprungligen inte ha målat några änglar på originalet, men församlingen ville ha med dem. Jag tycker att änglarna ser ut som skolflickor från en jultablå – blev herdarna faktiskt rädda för dem?

– Deras svanvingar är väldigt realistiska och kanske också något av en nationalsymbol, med tanke på Finlands nationalfågel sångsvanen. Den här balansen mellan det realistiska och det övernaturliga är väldigt intressant. Inte bara änglarna utan också resten av tavlan ger uttryck för det. Dessutom balanserar motivet hela tiden mellan ett avlägset Betlehem och det lokalt förankrade.

– Herdarna står tydligt för realismen, men Maria är mer eterisk, inte så mycket kött och blod. Kanske han målade henne på det sättet för att hon inte skulle ta för mycket uppmärksamhet? Nu är all fokus på Jesus.

Hagström: Ljuset som strålar från Jesus lyser upp i nattmörkret. För mig bär tavlan budskap om nåd och frälsning.

Heikius: Jag tycker att tavlan även förmedlar hopp om fred och frid i orostider.

Dörren till en vardagstro

BOOK

Två kors och en fisk

Författare: Sofia Torvalds
Förlag: Fontana Media 2017

fram vikten av det egna bönelivet och bibelläsningen. I samma andetag som hon också delar de egna svårigheterna med att komma till skott. Lösningen visar sig i författarens fall bli bönen under arbetsresorna i bussen, en rutin som visar sig vara mer än god.

Är världen en vackrare plats för den som tror? Med avstamp i den frågan tecknar journalisten **Sofia Torvalds** någonting man kunde beskriva som en kristen levnadsteckning över sitt liv.

Utifrån tre symbolbilder i form av tre smycken, ett guld kors, ett kors med små pärlor och en fisk målar hon upp olika perioder i en kristen människas liv.

Med början från den nyfrälstas skimrande förälskelse och berusning då guld korset ännu lyser briljant i hela tillvaron, till den så kallade "mittenperiod" då elden börjat falna och Gud känns frånvarande. Perioder utan bönesvar då "ett vitt rum" att få dra sig tillbaka i känns mer än lovligt åtråvärt. Inte minst för en mamma som måste bära sina små, även de gånger hon inte känner sig det minsta burens, men ändå bärs.

Sofia Torvalds texter skulle inte ha kunna skrivas utan ett stort mått av självdistans och mognad. Hon skriver om en äkta vilja att bli en kristen som bär fram goda frukter ur sitt förråd, men som ändå i ärlighetens ljus kan märka att de inte alls är så många och så fina som en lång helgelseprocess borde ha kunnat frambringa. Här finns en dyrköpt erfarenhet av att våga låta saker dö för att bereda plats för livet. Det kan handla om tidigare känslor av självförakt, rädslor och mindervärdeskomplex, där processen kan gynnas av en trygg kristen gemenskap. Ändå lyfter författaren

De korta täta filosofiska teckningarna ser spontana ut. Men ett vant öga kan urskilja att bakom de stilistiskt välskrivna texterna gömmer sig mycket skrivarbete och omtagningar, en avskalningsprocess i dubbel bemärkelse, vid skrivbordet, men förstas också parallellt i det verkliga livet.

Resultatet är opretentiösa texter som föder en omedelbar längtan efter att själv få smaka på den tillgängliga vakna vardagstron som författaren slår upp en dörr till. Här finns ingen mässande ton som avskräcker. Inget förtäta teologiskt resonemang som exkluderar. I den mån författaren använder sig av citat eller källhänvisningar faller de in i helheten på ett naturligt sätt och skapar mervärde till en underhållande och tankeväckande helhet som lämnar utrymme för egna tankar och åsikter.

Vad är det att vara kristen? Boken ger kanske inga specifika svar på frågan om identitet. Men texterna synliggör i stället på ett fräscht sätt begreppet "kristen integritet". En okränkbarhet, en heder, en redbarhet och ett oberoende för att använda ytterligare några synonymmer. I det här fallet ett attraktivt oberoende av allt annat än den Gud författaren valt att sätta sin tillit till.

■ CAMILLA LINDBERG

SOFIA TORVALDS bok väcker hos recensenten en längtan efter en vardagstro. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

var över

med namnen Underbar i råd, Väldig Gud, Ewig Fader, Fridsfurste?

Ett spår i Edelfelts liv som jag tycker är intressant är hans nära relation till sin mor **Alexandra Edelfelt**. Hon beskrivs som något av en matriark och för Albert Edelfelt tycks hon i det närmasse ha varit helig. Porträttet Fru Alexandra Edelfelt i gula salongen på Hainiko, föreställer modern som sitter och läser en tidning. Hennes position och kroppshållning är nästan identisk med den sittande Maria i Herdarnas tillbedjan, även om Alexandra Edelfelts ansikte är böjt nedåt över en tidning istället för ett barn.

Enligt uppgift har skolflickan **Sigrid Charlotta Hyvönen** stått modell för Ma-

ria. Många liknande verk avbildar Jesus liggande i krubban med en tillbedjande Maria bredvid, men Edelfelt har placerat Jesus i Marias famn – kanske som ett uttryck för den självupplevda närheten mellan mor och son?

Herdarna har, liksom Maria, målats med finländare som modeller. De visar att tavlans budskap inte är avgränsat till Betlehem år 0, utan sträcker sig över tidsrymder och geografiska gränser.

Källor: Rusama, Timo och Koskimies-Envall, Marianne: Herdarnas tillbedjan. Församlingsliv och kyrkokonst i Vasa. 1993. Uppslagsverket Finland. Biografiskt lexikon för Finland. www.albertedelfeltinateljee.fi

Två frågor om Gud

BÖCKER

Finns det en Gud? En analys av vetenskapens relation till tron

Författare: Johan Lennox och Göran Stenlund

Duger jag för Gud?

Författare: Leif Erikson
Förlag: Slef-Media

Slef-Media har gett ut två böcker med liknande titlar, och som tillkommit på ett liknande sätt. Vardera ställer en fråga: *Finns det en Gud?* och *Duger jag för Gud?*

Böckerna kompletterar varandra. Den ena är apologetisk och den andra är sjä-

lavårdande.

Boken som frågar om det finns en Gud har **Johan Lennox** ursprungligen skrivit 2009, *God's Undertaker – Has Science Buried God?* På svenska kom boken ut 2010 som *Guds dödgripare – Har vetenskapen begravt Gud?* Eftersom den svenska boken är slutsåld har **Göran Stenlund** gjort en förkortad version av Lennox bok, som

Slef-Media nu gett ut.

I förordet skriver Stenlund att Lennox bok är en av de böcker som betytt mest för honom. Den presenterar de viktigaste argumenten i den aktuella debatten om vetenskapens relation till Gud.

I *Finns det en Gud?* diskuteras påståendet att vetenskapen bevisat att det inte finns någon Gud, och skribenterna frågar sig om det stämmer. För att underlätta samtal i ämnet har Stenlund formulerat nya kapitelrubri-

ker, skrivit sammanfattande teser för varje avsnitt och ordförklaringar. Göran Stenlund vill rikta boken speciellt till ungdomar som funderar på frågan om Guds existens.

Johan Lennox är professor emeritus i matematik vid Oxfords Universitet. På senare år har han debatterat vetenskap och tro med ledande ateister. Göran Stenlund är också matematiker och verksamhetsledare för Evangeliföreningen.

■ DA MAN FÅTT SVAR PÅ FRÅGAN

om Gud finns kan följdfrågan vara: Duger jag för Honom? Den frågan tar Evangeliföreningens tidigare hemlandsledare, teologie doktor **Leif Erikson** upp i sin bok.

Också han har gjort en sammanfattning av en tidigare utgiven bok, denna gång **Martin Luthers** tegelsten *Stora Galaterbrevskomentaren*. Han sammanfattar några av huvudtankarna i boken och kommenterar dem.

■ JOHAN SANDBERG

LAESTADIANISM. Förmaning och evangelium. Historiskt sett är det skillnaden mellan väst- och östlaestadianernas förkunnelse. Enligt den västlaestadianska predikanten Teemu Tast predikar de lag för de oväckta och bättring för de kristna.

Vill följa Laestadius

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Innan vi möts sänder **Teemu Tast** mig berättelsen om sina farföräldrars väg till kristendomen. Farfar **Otto Tast** (1903-1980) var hemma i Nedervetil. Han flyttade till Tavastehus där han fick jobb på sina släktingars fabrik. Han "dristade sig att ta emot syndaförlåtelsens ord" år 1932.

Otto Tast anslöt sig till västlaestadianerna som också kallas de förstfödda. Teemu Tast är förstfödd i tredje generation. Det finns ett hundratal svensktalande förstfödda laestadianer i Finland. De flesta finlandsvenska laestadianerna hör till Rauhan Sana eller torne-dalsinriktningen som är en östlaestadiansk gren.

Självt har Teemu Tast vuxit upp i Tammerfors men bor numera i Kotka. Han har tio barn med vilka han konsekvent talar svenska. Han tolkar predikningar mellan finska och svenska i bönehuset, han är predikant och redaktör för västlaestadianernas tidning Rauhan Side sedan snart två år tillbaka.

Jag har vuxit upp i ett kristet hem, och brukar gå på söndagsbön i bönehuset varje söndag sedan barndomen. Redan som barn fick jag känna både ånger över synden och glädje över förlåtelsen, berättar han.

Under tonåren sökte han sin egen väg.

Jag var livlig till min natur och det hände både ett och annat som tryckte på samvetet. Som barn hade jag en sträng syn på saker och tänkte att den som stjal hamnar i helvetet.

Innan han skulle gå till nattvarden första gången i samband med konfir-

mationen ville han ha rent samvete.

På lördagen innan konfirmationen badade jag bastu med mina syskon. Syskonen badade färdigt men jag stannade ensam kvar. Jag grät och funderade om en tjuv kan gå till nattvarden. Jag satt där en timme innan min pappa kom. Han märkte att jag grätit och jag berättade vad som tyngde. Han vittnade då alla synder förlätna i Jesu namn och blod. Då svävade jag över tröskeln till mitt rum och till nattvarden nästa dag. Det var början till min personliga tro.

Är det viktigt att man uttryckligen känner sin synd och att man är förlåten?

Syndakänslan är en förutsättning för att man behöver nåd. Många inte bygga sin tro på känslor, men en tro utan känslor kan inte heller förekomma. Tron är ju hjärtats och inte förnufts sak.

I bönehuset talar de ofta om nådeordningen, en väg som varje människa måste gå: från andlig fattigdom och sorg till hjärtats renhet.

Som ung hade jag kanske en alltför sträng syn på vem som är värdig att gå till nattvarden. **Lars Levi Laestadius** talar i en predikan till dem som ännu är i otro. Han säger att må detta vara den sista måltiden för dig i otro. Det är en påminnelse och påskyndelse till bättring.

Din farfar skulle ha gjort bättring tidigare om predikanten frågat. Men predikanten tyckte inte att han var redo innan han fallit i helvetet. Vad betyder det?

Laestadius använder liknelsen att sjunka ner till jordens medelpunkt. Därifrån går alla vägar uppåt.

Vad är det då som skiljer förstfödda

från Rauhan Sana? Som svar på den frågan tar Tast avstamp i den stora splittringen av den laestadianska rörelsen i början av nittonhundratalet. Då delades väckelsen i tre grenar: förstfödda (västlaestadianer), nyväckta och gammellaestadianer (östlaestadianer).

Splittringen uppstod som en reaktion mot den sekularisering som man då upplevde inom väckelsen. De nyväckta menade att man förkunnat evangelium på alltför lösa grunder och att syndernas förlåtelse predikades alltför lätt. En nyväckt predikant sade att han härefter inte kommer att förkunna syndernas förlåtelse för någon. Det var så extremt att det förbryllade många.

Grenen som kom att heta västlaestadianer eller förstfödda vände sig till de äldste i svenska Lappmarken och bad om hjälp därifrån. De ville ty sig till Laestadius och **Johan Raattamaas** lärdomar.

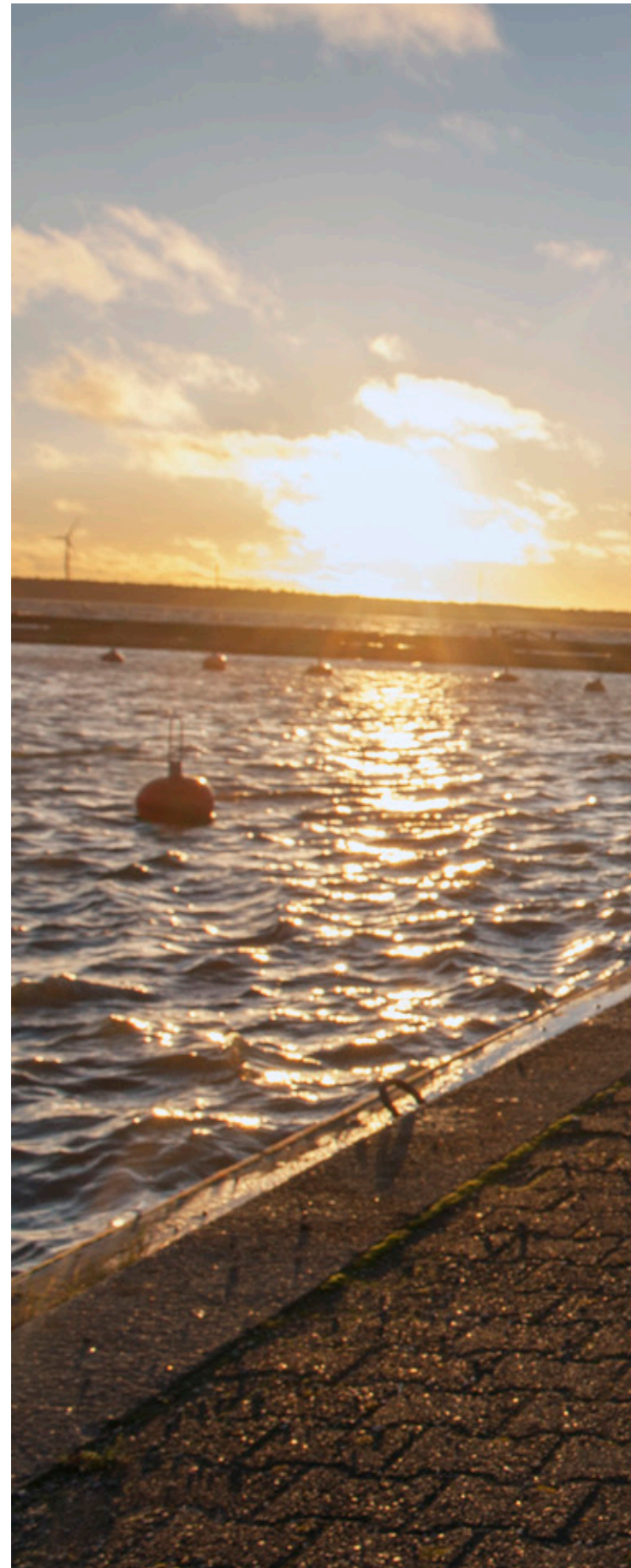
Gammellaestadianerna menade kanske att allt är i sin ordning

Splittringen hade egentligen börjat redan på 1890-talet i USA. Den märktes tydligt 1903 då predikanter från svenska Lappmarken kom till Helsingfors. Efter några dagar fann de sig utlästa från bönehuset eftersom man inte gillade deras – som man uppfattade det – hårda predikningar mot grannlåt och världslighet.

Vid tiden för splittringen var skillnaden i läran att de förstfödda poängterade förmaningens ord till de kristna medan gammellaestadianerna närmast predikade evangelium till de kristna.

Tast vill göra en uppdelning mellan att predika lag och bättring.

Vi talar ogärna om att predika lag

TEEMU TAST är verksamhetsledare för Södra Finlands Havs- fiskarförbund. Han är också västlaestadiansk predikant.

till de kristna. Vi talar om att predika bättring till dem. Lag predikar man till oväckta människor.

Vem är kristen?

De som har en levande tro är kristna. Det är bara Gud som känner våra hjärtan.

Tast säger att det vid tiden för den stora splittringen också fanns en klass-skillnad. Enligt honom hörde de förstfödda till de fattiga medan gammellaestadianerna var lite av en överklass som prydde sina hem. Det uppfattades som prål.

Än idag vill vi undvika prål i våra hem. Vi har ingen teve. Och jag har ingen slips, säger han.

Efter den stora splittringen har både den östliga och den västliga grenen av laestadianismen delat sig ytterligare. 1934 bildades Rauhan Sana när inriktningen lämnade gammellaestadianerna.

Då kallade man dem småförstfödda eftersom man såg likheter. Hur det är idag vet jag inte, men jag tror att de i sin förkunnelse placerar sig mellan

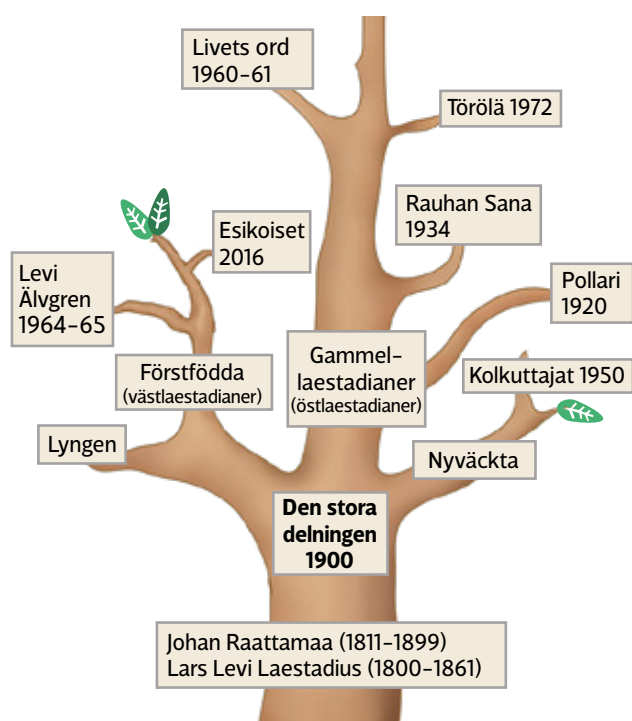

ILLUSTRATION: MALIN AHO KÄLLA: JOUKO TALONEN/KYRKPRESSEN

gammellaestadianerna och förstfödda, säger Tast.

Någon andlig gemenskap med Rauhan Sana har Tast inte.

Delningen av den västlaestadianska grenen i Finland var ett faktum för ett drygt år sedan. Då gick en grupp som nu kallar sig Esikoiset ut ur huvudfaran eftersom man inte accepterade att

rörelsens predikanter i strid mot kyrkolagen tagit hand om sakramentsförvaltningen, alltså börjat dela ut nattvard och döpa barn. Teemu Tast håller inte med om den tolkningen av kyrkolagen.

– Då våra predikanter delar ut nattvard i våra bönehus eller döper barn påstår de inte att det är den lutherska kyrkans verksamhet, säger han.

Förstföddlaestadianerna har inte brutit med den evangelisk-lutherska kyrkan genom att säga ifrån sig sitt medlemskap.

– Inget hindrar att vi går till kyrkan för nattvard om den instiftats rätt och förrättas av män. När det blir barndop är det upp till familjen att bestämma om man ber en manlig präst eller predikant att döpa barnet. Men faktum är att det på vissa orter börjar vara svårt att få tag på en manlig präst.

Man räknar med att de förstfödda har mellan 10 000 och 15 000 anhängare i Finland. Hur många som lämnat huvudfaran vet Tast inte.

– Det är så pass nytt ännu att jag inte vet hur många som gick ut. På vissa orter, som i Kotka, har det inte skett någon splittring. På någon ort har majoriteten gått ut. Jag gissar att det handlar om några hundratal som gått med i Esikoiset. Jag önskar ju att dammet lägger sig och att många av dem kommer

DEN LAESTADIANSKA VÄCKELSEN

- **Den laestadianska** väckelsen uppstod i norra Sverige 1845 kring Lars Levi Laestadius. Det är den största väckelsen som utgått från Norden, här finns också de flesta medlemmarna.
- **Har anhängare** även i Nord- och Sydamerika, Asien och Afrika.
- **Gammellaestadianerna** har idag 100 000 anhängare (90 000 i Finland), de förstfödda 25 000 (10 000) och Rauhan Sana 25 000 (7 000). Lyngenriktningen i Norge har 8 000 anhängare, Törölä-riktningen 5 000 i USA och Pollari-riktningen (Independent Apostolic Lutheran Church) 3 000 i USA. De övriga grupperingarna har färre än 1 000 anhängare.
- **Laestadianernas fridsföreningars** förbund LFF som förenar de finlandssvenska laestadianernas föreningar hör till Rauhan Sana.
- **Riktningen Livets ord** ska inte förväxlas med frikyrkan med samma namn.

Fortsättning på nästa sida.

Fortsättning från föregående sida.

tillbaka. I viss mån har det redan skett.

Splittringen har också haft andra konsekvenser för den västlaestadianska huvudfårans del. Den ingermanländska kyrkan i Ryssland bröt samarbetet med dem.

– Den tog avstånd från oss, kanske i rädsla över att penningkranarna från Finland skulle stängas. Men vi har fortfarande missionsarbete i Ryssland. Våra predikanter gör vänskapsresor ända till Sibirien. Vi sänder också predikanter till Estland, Lettland och Mellanuropa. Det finns inga organiserade förstfödda församlingar där, men det finns vänskapskretsar. Det kommer besökare från Lettland till varje större samling i södra Finland. En del av dem upplever att de tillhör oss.

Den västlaestadianska huvudfåran vänder sig än idag till Lappmarkens äldste och till Laestadius predikningar för att få ledning. Lappmarkens äldste består av en grupp predikanter som leder hela grenen. I Kiruna och i Gällivare ordnas världsomfattande sammankomster två gånger varje år. Det var också Lappmarkens äldste som anbefallde att västlaestadianerna i Finland skulle ta hand om sakramentsförvaltningen. Esikoiset har brutit med Lappmarkens äldste och har nu egen inhemsk styrgrupp.

I så gott som varje gudstjänst i ett västlaestadianskt bönehus ingår än idag en predikan av Laestadius.

– Vi inleder gudstjänsten med en psalm och en bön. Efter ytterligare en psalm läser vi en predikan av Laestadius. Efter ännu en psalm talar en predikant, säger Tast.

Predikanten avslutar vanligtvis sin predikan med att förkunna syndernas förlåtelse.

– Då får de som känner ett behov komma fram till predikanten eller till någon annan kristen och be om förlåtelse. De tar predikanten om halsen och frågar om du orkar förlåta. Ofta säger de allmänt vad de vill ha förlåtelse för. Predikanten vittnar med handpåläggning om att synderna är förlåtna. Om det är någon speciell sak som trycker på samvetet så har man friheten i kristendomen att berätta för biktfadern vad som tynger. Man behöver inte bära bördan själv utan biktfadern vittnar om syndernas förlåtelse.

Det behöver alltså inte vara en predikant?

– Som Luther säger kan det vara från en kristen till en annan. Men i praktiken vänder man sig vanligen till en predikant. Som själasörjare har de en viss erfarenhet och har bättre färdighet att komma med råd.

Vem föreställer du är i himlen?

– Vår syn är inte att de allvarligaste i varje grupp blir saliga. Luther sade att om du vill finna Gud ska du först finna hans församling där Guds ord predikas rent och klart och där sakramenten förvaltas rätt. Håll dig till dem.

Vem är Guds församling?

– Jag tänker att den under historiens gång har haft olika namn. I dagens Finland går den under namnet västlaestadianer. Raattamaa fick i tiderna frågan hur det går med de partisinnade. Han svarade att om de blir saliga på sin tro så må de bli det men vi ser en församling i Guds ord. Men det är ingen förlust för oss om också andra människor blir saliga. Det som vi är säkra på rekommenderar vi åt andra. Resten är Guds sak.

”Vår syn är inte att de allvarligaste i varje grupp blir saliga.”

Teemu Tast

STIG-ERIK ENKVIST är verksamhetsledare för Laestadianernas Fridsföreningars Förbund. Han är också predikant.

Rauhan Sanas nåd sägs vara för vid

LAESTADIANISM. Synen på församlingen är den största skillnaden mellan Rauhan Sana, västlaestadianerna och gammellaestadianerna.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Den beskrivningen ger Stig-Erik Enkvist. Hans specialintresse är de laestadianska grenarna och han har läst in sig på ämnet.

Enkvist är verksamhetsledare för LFF, Laestadianernas fridsföreningars förbund, dit de flesta finlandssvenska laestadianerna hör. LFF hör till den östlaestadianska grenen Rauhan Sana som utmönstrades ur gammellaestadianerna 1934. Även om de flesta inom Rauhan Sana har svenska som modersmål så har grenen inget svenskt namn. I Sverige talar man om tornedalsinriktningen.

– Egentligen har de förstfödda (västlaestadianerna, red. anm.) och gammellaestadianerna en identisk församlingslära. Skillnaden är att förstfödda tror att endast förstfödda kommer till himlen. Gammellaestadianerna tror i sin tur att endast de kommer till himlen, säger Enkvist.

Gammellaestadianerna i Finland är anslutna till SRK, Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys.

– Deras centralstyrelse har nästan samma status som Lappmarkens äldste har för västlaestadianerna. SRK anklagar Rauhan Sana för att vi inte känner till gränserna för Guds rike. De påstår att vi har för vid nåd.

Men det tycker inte Enkvist att de har. – Vi överlämnar domslutet till Gud. Det står ingenstans i Bibeln att endast laestadianer kommer till himlen. Vi tror att en levande tro för dig dit. Har du lärt känna Herren Jesus och hans blod har rengjort dig blir du salig. Jag träffar

många människor som är kristna. En del av dem är laestadianer, men inte alla.

Östlaestadianerna läser inte Laestadius predikningar på sina sammankomster.

– Vi håller oss till Bibeln. Precis som i kyrkan.

Rauhan Sana bjuder heller inte församlingen fram att bikta sig och få avlösning av predikanterna.

– Det är nästan något lite karismatiskt och frikyrkligt över det. Vi har en annan syn. Vi anser att alla är på samma nivå inför Gud. Avlösningen av en predikant är inte bättre än av någon annan.

Kommer någon till honom för att få syndernas förlåtelse ser Enkvist det som sin enda uppgift att predika dem förlåtna.

– Jag kan fråga om det är något speciellt som plågar. Men jag uttröner aldrig graden av ånger hos människan. Jag kan inte se till hjärtat. Det sköter Gud suveränt.

Enligt Enkvist präglas västlaestadianerna av kraftig predikan mot ett syndigt leverna.

– Man har lyft helgelseläran högre än någon annan inom väckelsen. Än idag ska frun ha en duk på huvudet när hon kommer till de strängare kretsarnas sammankomst. Att ha slips är helt förkastligt. De pryder heller inte sina hem. Jag har kanske trettio slipsar där hemma.

Genom sitt jobb har Enkvist god kontakt med västlaestadianerna i Finland, både den gamla och nya gruppen. Han har också personliga vänner bland dem. LFF samarbetar en del med Esikoiset på missionsfältet i Ryssland.

– LFF och Rauhan Sana fick en hälsning från västlaestadianernas midsommarmöte i Lahtis i fjol. Det tar jag som att vi har ett andligt utbyte. Det är sämre med vår kontakt till SRK. Med dem har vi ingen som helst kontakt. Våra inviter möts med kalla handen.

Påståendet om en klasskillnad mellan väst- och östlaestadianerna köper Stig-Erik Enkvist inte.

– Det är västlaestadianernas syn på saken. De värderar inte teologisk utbildning och kyrka. De varnar för en förnufts- och förståndskristendom.

Han vill i stället svänga på saken. Västlaestadianerna utsåg tidigt Lappmarkens äldste som stod över alla andra.

– De står mellan Gud och människan. Så är det än idag. De orsakade den senaste splittringen i Finland genom sitt dekret att ta hand om nattvarden. I Rauhan Sana står ingen människa eller grupp över andra.

Man räknar med att den stora splittringen var ett faktum i Skandinavien 1897. Då höll man sammankomster i två olika hus i Svappavaara i Sverige.

– En springande punkt var att västlaestadianerna påstod att väckelsens ledare Johan Raattamaa lagt händerna på deras ledare Jonas Purnus huvud och välsignat honom till sin efterträdare. De såg Herren Jesus som den enda församlingsledaren genom sitt ord.

Västlaestadianernas tanke på egen sakramentsförvaltning är över hundra år gammal.

– Redan på 1880-talet beställde Purnu egna nattvardskärl. När Raattamaa fick höra det selade han för sin ren och skyndade till Gällivare för att tala Purnu till rätta.

Den tredje grenen som uppstod under splittringen, de nyväckta, hade sitt upphov i Kittilä i norra Finland.

– Laestadius riktade sina predikningar till icke omvända. De nyväckta riktade dem också mot de kristna. De hade en sträng lagpredikan och en mycket sträng helgelselära. De anklagade de andra grenarna i väckelsen för att vara ljumma.

Enkvist säger att den grenen paradoxalt nog blivit en liberal rörelse som idag assimilerats med kyrkan.

– De godkänner kvinnliga präster och har också kvinnliga predikanter i sina led. Numera har de minskat kraftigt i antal.

UR EVANGELIET

”Han var i världen och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte.”

Läs mera i Joh. 1:1–14.

OM HELGEN

Ett ljus i mörkrets tid

I julnatten sker undret, och på juldagens morgon vaknar vi upp till en dag när *Var hälsad sköna morgonstund* är på sin rätta plats.

Julen, som hos oss i norr firas en tid på året när vintermörkret nått sin botten och håller på att vända, handlar inte bara om ljus i vårt påtagliga vintermörker. Den handlar också om Jesus som världens ljus, om att Gud valde att komma till jorden lika hjälplös som varje nyfött människobarn.

RUNT KNUTEN

”Klä dig i något RÖTT och inled julafton med att gå eller springa ett lopp till förmån för Matbanken.”

Tomtelopp i Mariehamn julafton kl. 9.00.

LUST ATT VARA MITT I SMÖR ÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser.

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN EMMA AUDAS

FOTO: VILLE KAVILO

Och inget är längre som det var

MÄRKER DU hur allting är förändrat? Nej, kanske inte. Kanske du fortfarande mest av allt längtar efter lugn och ro. Kanske du fortfarande ängsligt vänder på varje slant. Kanske du fortfarande längtar efter nån att omfamna. Kanske du fortfarande inte når fram till din tonåring. Kanske du fortfarande har den där obegripliga värken som vägrar ge upp. Kanske ditt äktenskap fortfarande ter sig obarmhärtigt hopplöst. Kanske du fortfarande förföljs av det där hemska som hände. Kanske ditt barn fortfarande är sjukt. Kanske din bitterhet också idag kväver all glädje. Nej, kanske du inte alls märker att allt är förändrat, att världen är ny.

PÅ SAMMA sätt som det lilla, värnlösa barnet i krubban inte uppenbart är vår konung och Gud, inte utan tvekan kommer att upprätta och hela dem han möter, inte självfallet

kommer att dö för oss för att ge oss liv, inte bergsäkert kommer att förändra sanningen om universum – och sanningen om dig själv.

Men här har vi julens gåva och utmaning: Att tillbe en Gud vars storhet vi ännu inte helt kan fatta. Att hoppas på löften som vi ännu inte sett uppfyllas. Att lita på en Gud som ännu inte är ”allt, överallt”. Att tro att verkligheten har en storhet och ett djup vi inte kan greppa. Att tro att också då smärtan är som svårast och mörkret som mörkast – att också då, och också där, finns vår Gud: Den Gud som går kärlekens väg och ber oss följa efter. Som säger att vi inte är ensamma. Som säger att vi aldrig någonsin igen ska låta mörkret säga oss vem vi är. Nej, aldrig någonsin igen stå utan hopp.

För allting är nu förändrat. Och inget är längre som det var.

EMMA AUDAS

Emma Audas är studentkaplan för studerande till kyrkliga yrken och doktorand vid Åbo Akademi.

I dag ber jag Gud om envist hopp. Hopp för världen, för kyrkan, för människorna omkring mig och för mig själv.

Hennes tips: Formulera idag en tanke för dig själv: Vad är du tacksam för, och vad hoppas du på? Be Gud om hjälp att kunna se de gåvor du fått, och om ett envist mod att alltid våga hoppas.

#bönetwitter

”Gud, hjälp mig att hoppas på det jag ännu inte ser.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Emma Audas.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 52:7–10

ANDRA LÄSNINGEN
1 Joh. 1:1–4 eller 1 Joh. 4:9–16

EVANGELIUM
Joh. 1:1–14

Juldagen. Temat är ”Ordet blev människa”.

PSALMFÖRSLAG

27, 21, 838, 22.
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Fjärdedag jul, även kallad Menlösa barns dag, var en helgdag som firades den 28 december fram till år 1772. Fjärde- och tredjedag jul försvann från listan över helgdagar i samband med den så kallade helgdagsreduktionen.

På 1700-talet gjorde de styrande försök att minska antalet helgdagar eftersom de ansåg att det var negativt för landets ekonomi att bönderna hade så många lediga dagar. Processen att minska helgdagarnas antal var utdragen eftersom både prästerna och bönderna motsatte sig en minskning av de kyrkliga helgdagarna.

Källa: hogtider.wordpress.com

KALENDERN
22.12–4.1

DOMPROSTERIET

BORGÅ
Fr 22.12 kl. 17: Mikaelkapellet, Vållaxv. 553, Finlands Lucia, Johanna Björkholm-Kallio, Eric-Olof Söderström.
Fr 22.12 kl. 19: Julkonsert i domkyrkan, On Christmas night all Christians sing! Sancti Amici & Frida, dir. Minna Wesslund
SÖ 24.12 kl. 13 & 14: JULBÖN i Näsebackens begravningskapell, Lindgård, Tollander/Helenelund, Camilla Wiksten-Rönnebacka
KL 15: JULBÖN för barnfamiljer i domkyrkan, Smeds, Söderström, Tollander, barnkören Diskanten.
KL 15.30: JULBÖN i Emsalö kapell, Wilén, Helenelund, Camilla Wiksten-Rönnebacka
KL 17: JULBÖN i domkyrkan, biskop Björn Vikström, L. Stråhlman, Söderström, Vanessa Eriksson, Radiering
KL 17: JULBÖN i Kullo bykyrka, Wilén, Helenelund, Camilla Wiksten-Rönnebacka
KL 23: GUDSTJÄNST I JULNATTEN i Sjötorp, Kråkö, Lindberg, Anders Ekberg
MÅ 25.12 kl. 8: JULOTTA i domkyrkan, Lindberg, Söderström
KL 8: JULOTTA i S:t Olofs kapell, Pellinge, Hörbergsvägen 15, Smeds, Helenelund
KL 8: JULOTTA i Svartbäck- Spjut-sunds skärgårdskyrka, Björkholm-Kallio, Reidar Tollander
KL 18: Julkonsert i domkyrkan, Jul med Johanna, Johanna Ahlmark-Mannila, sång & violin, Henrik Wikström, piano, Hannu Rantanen, kontrabas, Kaarle Mannila, slagverk
TI 26.12 kl. 12.15: JÜLSÄNGSGUDSTJÄNST i domkyrkan, Carols vid Betlehem enligt anglikansk modell, Wilén, Helenelund, Tollander, Borgå Kammarkör
SÖ 31.12 kl. 12.15: HÖGMÄSSA i domkyrkan, Björkholm-Kallio, Eisentraut-Söderström, Helenelund
MÅ 1.1 kl. 12.15: HÖGMÄSSA i domkyrkan, Eisentraut-Söderström, Björkholm-Kallio, Söderström Ru-nebergskören
KL 13.15-15: ”ÖPPET HUS PÅ BISKOPSGÅRDEN” efter högmässan. Kaffe hos biskopsparet Björn och Maria Vikström
ON 3.1 kl. 13: MÄSSA I TAIZÉSTIL i Lundagatans kapell, Lindberg, Tollander

LAPTRÄSK
SÖ 24.12 kl. 16: Julbön i kyrkan, SL, JE, Johanna Rosenqvist
MÅ 25.12 kl. 8: Julotta i kyrkan, LS, JE
TI 26.12 kl. 14: De vackraste julsångerna i Hemborg, Hindersby, LS, JE, Johanna Rosenqvist. Kaffe, Hindersby marthor
SÖ 31.12 kl. 12: Högmässa i kyrkan, LS, Arno Kantola
MÅ 1.1 kl. 12.15: Högmässa tillsammans med Borgå svenska domkyrkoförsamling i Borgå domkyrka. Nyårsmottagning hos biskopsparet.
TO 4.1 kl. 14: Missionskretsen i församlingshemmet, Carita Illman, SL

På kommande: lö 6.1 Vi deltar i högmässa med prästvigning i Borgå domkyrka kl. 12.15
Församlingskansliet stängt 27.12-5.1. Vid behov kontakta Lovisa församlingskansli tfn 044 722 9200

LILJENDAL
SÖ 24.12 kl. 15: Julbön i Andreaskapellet, SL, JE, Johanna Rosenqvist
SÖ 24.12 kl. 17: Tvåspråkig julbön i kyrkan, SL, JE, Johanna Rosenqvist
MÅ 25.12 kl. 6.30: Julotta i kyrkan, LS, JE
TI 26.12 kl. 16: Gudstjänst med julsånger i kyrkan, LS, JE, Johanna Rosenqvist
SÖ 31.12 kl. 10: Högmässa i kapellet, LS, Arno Kantola
MÅ 1.1 kl. 12.15: Högmässa tillsammans med Borgå svenska domkyrkoförsamling i Borgå domkyrka. Nyårsmottagning hos biskopsparet
TO 4.1 kl. 9.30-11: Öppet Café för alla åldrar i Annagården
På kommande: lö 6.1 Vi deltar i högmässa med prästvigning i Borgå domkyrka kl. 12.15
Församlingskansliet stängt 27.12-5.1. Vid behov kontakta Lovisa församlingskansli tfn 044 722 9200

LOVISA
Fr 22.12 kl. 21: Lovisakörens traditionella julkonsert i kyrkan
SÖ 24.12 kl. 13.30: Barnens julbön i kyrkan, af Hällström, Tollander
SÖ 24.12 kl. 17: Julbön i kyrkan, af Hällström, Tollander
MÅ 25.12 kl. 10: Juldagens gudstjänst i kyrkan, Blom, Tollander
TI 26.12 kl. 10: Stefanidagens gudstjänst i kyrkan, af Hällström, Tollander
SÖ 31.12 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Blom, Marcus Kalliokoski
MÅ 1.1 kl. 12.15: Nyårsdagens högmässa i Borgå domkyrka. Efteråt biskopens mottagning i biskopsgården. Ingen gudstjänst i Lovisa kyrka

PERNÄ
SÖ 24.12.:
- kl. 13 Julbön i Sarvsalö kapell: Silfvergrén, Kalliokoski.
- kl. 15 Julbön i kyrkan: (på finska kl. 16.30) Silfvergrén, Kalliokoski.
MÅ 25.12.:
- kl. 8 Julotta i kyrkan. Elina Mieskolainen medverkar med violin. (på finska kl. 9.30) Lemberg, Kalliokoski.
TI 26.12.:
- kl. 13 Anandag jul – Tvåspråkig andakt i Solbacka, Isnäs. Silfvergrén, Fogelberg
SÖ 31.12.:
- kl. 17 Tvåspråkig Nyårsbön i kyrkan: Lemberg, Kalliokoski.
MÅ 1.1.2018.:
- kl. 12.15 Högmässa tillsammans med Borgå domkyrkoförsamling i Borgå domkyrka: Efter mässan biskopens nyårsmottagning i biskopsgården.

SIBBO
Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi
SÖ 24.12 kl. 11: Julsånger kring julevangeliet i servicehuset Linda. Församlingens ungdomar, Patrik Frisk.
SÖ 24.12 kl. 12: Familjejulbön i Sibbo kyrka. Katja Korpi, Lauri Palin.

HIMLALIV

Var hör jag hemma?

Maria Pettersson studerade i Helsingfors, gjorde sin praktik i Norge och jobbar nu som barnmorska på Åland. När hon gjorde praktiken i Norge fick hon stor hemlängtan, utan att hon riktigt visste exakt vart

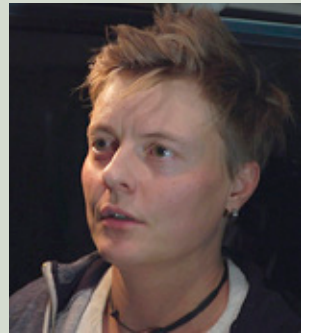
hon längtade. Hon botade sin hemlängtan med att lära sig nationalsången utan till, på finska. Och efter det blev hon väldigt intresserad av Runeberg. Himlaliv på Arenan och i Yle Fem juldagen 25.12 kl. 18.30, repris annandag jul 26.12. kl 10.00.

Gud, får jag byta kön?

Patricia Östman föddes som flicka, men har alltid känt sig som en pojke. Familjen och vännerna stöttar henne och ute i samhället har hon märkt att transfrågor är en slags innegrej. Att det politiskt korrekta är att

vara positiv till hennes val. Men det provocerar Patricia, för i hennes värld är frågan inte lätt. Hon tror på Gud och vet inte ifall han stöttar henne i beslutet. Borde hon inte vara nöjd som hon är skapt? Himlaliv på Arenan och i Yle Fem må 1.1 kl. 18.30, repris ti 2.1 kl 10.00.

Sö 31.12 kl. 10 Gudstjänst: predikant Peter Thylin, Lassila, Vidjeskog. Kyrkvård: Finnäs, Västerby.
Må 1.1.2018 kl. 18 Kvällshögmesse: Lassila, Vidjeskog, sång Anette Gåddnäs m.fl. Kyrkkaffe. Kyrkvård: Gådda, Gåddnäs.

NEDERVETIL
FR 22.12 kl. 13.00: Andakt med nattvard och De Vackraste Julsångerna i pensionärshemmet, Store, Smedjebacka, Dalhem. Servering.
Sö 24.12 kl. 14.00: Julbön med tablå i kyrkan, Store, Smedjebacka, Julkören med Jenny Pulkkinen och Kungens Ungar.

Må 25.12 kl. 8.00: Julotta, Wallis, Smedjebacka och Kyrkokören.
Ti 26.12 kl. 10.00: Finsk Gudstjänst med De Vackraste Julsångerna, Store, Smedjebacka, Carola Salo-Back.
Sö 31.12 kl. 13.00: Familjegudstjänst i fh, Store, Jenny Pulkkinen. Söndags-skolas julfest.
Må 01.01 kl. 18.00: Högmässa, Store, Smedjebacka.
To 04.01 kl. 14.00: Andakt i Sandbacka Vårdcenter, Smedjebacka.

NYKARLEBY CENTRUM
Sö 24.12 kl 15 Julbön: Edman, Ringwall, Matias Nylund
-kl 17 Julbön: Edman, Ringwall, Simon Häger
Må 25.12 kl 9 Tvåspråkig julotta: Edman, Ringwall, kyrkokören
Ti 26.12 kl 18 Samling i juletid: fh, Edman, Lars Pensar, Ringwall, kyrkokören

Sö 31.12 kl 18 Nyårsbön: fh, Edman, Lönnqvist
Må 1.1 kl 18 Nyårsmässa: kyrkan, Sandvik, Ringwall
MUNSALA
Sö 24.12 kl 13 Familjejulbön: Sundstén, Näs, Anna-Lotta Wiklund, Christian Vesterqvist
-kl 23.30 Julnattsbön: Sundstén, Näs, julkören, Anna-Lotta Wiklund
Ti 26.12 kl 12 Gudstjänst: Pensala bönehus, Sundstén, Hellman
Sö 31.12 kl 23.30 Nyårsbön: Sundstén, Näs, Kent Lundqvist

JEPPO
Sö 24.12 kl 14 Familjevänlig julbön: Östman, Lönnqvist, ungdomarna, solosång, julevangeliet på Jepsopråttji. Obs. tiden!
-kl 23 Julnattens musikandakt: kyrkan, Mats Sjöland, Johan Klingenberg
Må 25.12 kl 9 Tvåspråkig julotta: Östman, Lönnqvist, kyrkokören, finsk sånggrupp
Ti 26.12 kl 13 Julfest: bönehuset, Samuel Erikson, Östman
Lö 30.12 kl 19 Helgmsåringning: med julpsalmer från Luthers tid, kyrkan, Birgitta Sarelin
Må 1.1 kl 12 Högmässa: Sandvik, Lönnqvist

PEDERSÖRE
www.pedersoreforsamling.fi
Fr 22.12 kl 14: Julbön i Hedbo seniorbostad, Häggblom
Fr 22.12 kl 14: Julbön i Pedersheim, sånggrupp
Fr 22.12: Missionsstugan stängd
Lö 23.12 kl 19.30: Julbön i Forsby bykyrka, Forsbykören, Häggblom, Sandstedt-

Granvik
Sö 24.12 kl 10: Julbön med de minsta i kyrkan, julberättelsen, Österbacka, Snellman, Sandstedt-Granvik
Sö 24.12 kl 12: Familjens julbön i kyrkan, julberättelsen, Änglakör, Häggblom, Snellman, Sandstedt-Granvik, Pandey
Sö 24.12 kl 14: Barnens julbön i kyrkan, Jakobstads sv församling
Sö 24.12 kl 16: Julbön i kyrkan, St Olofskören, Erikson, Sandstedt-Granvik, Pandey
Sö 24.12 kl 23: Musik i julnatten i kyrkan, Jakobstads sv församling
Må 25.12 kl 8: Julotta i kyrkan, Jakobstads sv & Pedersöre församling tillsammans, pred. Andersén-Löf, lit. Erikson, Kyrkokörerna, Sandstedt-Granvik, Östman
Må 25.12 kl 14: Sammankomst i Kyrkostrands församlingshem

Ti 26.12 kl 10: Högmässa med nattvard i kyrkan, Häggblom, Pandey, textläsare Johan Bast, dörrvärdar Sundby, efteråt glöggservering i Pelargängen
Ti 26.12 kl 15: Sammankomst i Flynnängens bönehus, Fredrik Snellman, tolkning
On 27.12 kl 10-19: Missionsstugan har långöppet
To 28.12 kl 17.30: Andakt i Pedersheim, Källby fridsörening
Sö 31.12: Ingen gudstjänst i kyrkan kl 10, istället nyårsbön kl 20
Sö 31.12 kl 15: Sammankomst i Flynnängens bönehus, Kristian Gåddnäs
Sö 31.12 kl 20: Nyårsbön med nattvard i kyrkan, Häggblom, Österbacka, Sandstedt-Granvik
Sö 31.12 kl 21: Nyårsvaka i Kyrkostrands församlingshem, Jan-Erik Nyman, Häggblom

Må 1.1 kl 12: Högmässa med nattvard i Jakobstads kyrka, Erikson, Salo, Wester, Pandey (Obs platsen!) Pedersöre & Jakobstads sv församlingar tillsammans
Må 1.1 kl 18: Sammankomst i Kyrkostrands församlingshem

PURMO
Lö 23.12 kl. 20: Ungdomarnas uppesittarkväll i Lyjo, Nicki Källman.
Sö 24.12 kl. 14: Julbön i kyrkan, Portin, Johansson. Håkan Mattjus, saxofon.
Må 25.12 kl. 8: Julotta i kyrkan, Portin, Johansson.
Ti 26.12 kl. 19: Gudstjänst med de vackraste julsångerna i kyrkan, Portin, Johansson. Purmo Lucia medverkar.
Sö 31.12 kl. 19.30: Kvällsgudstjänst i kyrkan, Portin, Granvik.

- kl. 20-24: Nyårsvaka i prästgården.
Må 1.1 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Portin, Johansson, m.fl.
To 4.1 kl. 14: Andakt i Purmohemmet, Kanckos, Johansson.
5-7.1.2018: Missionsdagar i Ävist. Se program på www.purmofoorsamling.fi.
Lediga platser finns till vårens dagklubb. Barn födda 2014 eller tidigare är välkomna. Anmälan till församlingsskansliet, 0403100460.

TERJÄRV
FR 22.12 kl 20: Julkonsert i kyrkan, medv. Elin Bergdal, Emma Hanhikoski, Mikaela Storbacka, Martina Broberg och Ronny Borgmästars. Fritt inträde. Kollekt till Project liv.
Julafton SÖ 24.12:
- kl 15 Julbön, khden, kantorn, Emma Hanhikoski, sång, Mikaela Storbacka,

sång och violin; Lisbeth Zittra, juldikt. Ta gärna egen psalmbok med!
- kl 16-19 Julgemenskap i förs.h.
Juldagen MÅ 25.12:
- kl 7 Julotta, khden; kantorn; kyrkokören; Stig Dahlvik, trumpet. Stilla orgelmusik från kl 6.40.
- kl 9 Julokirkko, khden, kantorn, Mariat.
Annandag jul TI 26.12 kl 12: Gudstjänst i Småbönders, Anders Store, kantorn.
Nyårsafton SÖ 31.12 kl 19.30: Kvällsmässa, khden, kantorn.
Nyårsdagen MÅ 1.1.2018:
- kl 12: Nyårs-gudstjänst i Kortjärvi, khden, kantorn.
- kl 18 Nyårs-gudstjänst i Hästbacka, khden, kantorn, musik av TärjäFolk.
Alla tillönskas God-Jul och Välsignat Gott Nytt År 2018!

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54 (med repris 9.10) **Fre 22.12** Maria Björkgren-Vikström, Borgå **Sö 24.12 9.03** Ett ord om helgen **Ons 27.12** Gunnel M. Helander, Hangö **To 28.12** Gunnel M. Helander, Hangö **Fre 29.12** Gunnel M. Helander, Hangö **Sö 31.12 9.03** Ett ord om helgen **Ti 2.1** Björn Vikström, Borgå **Ons 3.1** Sarah Tiainen, Karleby (repris) **To 4.1** Anders Lindström, Ekenäs.

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 22.12 Gunborg Lindqvist, Esbo (repris från 21.12.2013) Jan-Erik Nyberg, Jakobstad **Må 25.12** Juldagen. Textläsare: Karin och Fredrik Erlandsson. Producent: Hedvig Långbacka. **Ti 26.12** Kristi vittnen. Textläsare: Karin och Fredrik Erlandsson. Producent: Hedvig Långbacka. **Ons 27.12** Kristina Fernström, Helsingfors **To 28.12** Stefan Myrskog, Helsingfors **Fre 29.12** Kaikka Växby, Vanda **Sö 31.12** Den heliga familjen. Textläsare: Karin och Fredrik Erlandsson. Producent: Hedvig Långbacka **Må 1.1** Jesu namn. Textläsare: Eva och Ingemar Johansson. Producent: Hedvig Långbacka **Ti 2.1** Hedvig Långbacka, Helsingfors (repris från 28.12.2015) **Ons 3.1** Tomas Ray, Helsingfors **To 4.1** Hilikka Olkinuora, Ingå.

Gudstjänst
Julafton 24.12 kl 17.00 Julbön med Borgå svenska dom-

DE VACKRASTE JULSÅNGERNA sänds i år från Vörrå. Medverkar gör konferenciererna Frank Isaksson och Christina Heikkilä från FMS. För musiken står kantorerna Martin Klemts och Kristoffer Streng, solist Emilia Backman, samt körerna Church Hill Boys och Worship & Delila. Kyrkoherde Jouni Sinisalo håller andakt. Tv-regi Rufus Hedengren. De vackraste julsångerna sänds 17.12 kl. 13.03 i Yle Vega och 26.12 kl. 11.00 i Yle Fem.

kyrkoförsamling. Predikant: Björn Vikström. Liturg: Linus Stråhlman. Organist: Eric-Olof Söderström. Sångolist: Vanessa Eriksson. Förebudjare: Vanessa Eriksson och Matilda Forsberg. Textläsare: Benita Ahlnäs.
Juldagen 25.12 kl.07.50 In för julottan. Redaktör: Hedvig Långbacka. kl. 08.00 Julotta med Korsholms svenska församling. Predikant: Rune Lindblom. Liturg: Berndt Berg. Organist: Ann-Christine Nordqvist-Källström. Kantor och körledare: Susanne Westerland. Kör: Kyrkokören. Musiker: Korsholms kammarorkester. Samsändning med Yle Fem.

Annandag jul 26.12 kl. 13.03. Gudstjänst med Lemland-Lumparlands församling. Predikant: Benny Andersson.
Nyårsafton 31.12 kl. 13.03. Gudstjänst med Tammerfors svenska församling. Predikant och liturg: Kim Rantala. Organist och kantor: Petra Perttula. Sång och musik: Tammerfors Gospel Projekt, ledare Eila-Sisko Helismaa. Textläsare: Emelina Holmqvist och Ronny Holmqvist.
Nyårsdagen 1.1 kl. 13.03. Gudstjänst med Kronoby församling. Predikant: Niklas Wallis.

Kyrkpressen och Fontana Media önskar läsare, församlingar, kunder, författare, illustratörer, skribenter och samarbetspartners en

Välsignad jul och ett gott nytt år!

Fontana Media och Kyrkpressen stöder i år Finska Missionssällskapets projekt My school i stället för att skicka julkort.

På grund av konflikterna i Mellanöstern finns det idag cirka 15 miljoner flyktingar, nästan hälften av dem barn. Därför har den kristna satellit-tvkanalen SAT-7 satsat på program som gör att barn i flyktinglägren i Syrien, Jordanien, Libanon och Turkiet kan få undervisning via tv.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Arb/stud par önskar hyra 3:a m balk. i H:fors, helst Haga, Drumsö, Hertonäs. Max. 1200 e/mån. Tel. 050-4652408/Kristian

Icke rökande, ordningsam YH-studerande söker lägenhet i Åbo centrum. Max. 500€. Lotta.Tamminen@gmail.com

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Uthyrer 1r+k, invid Borgå torg, 2 vån, ej hiss. Hyra 600€ + vatten 20€/pers. Ledig. tel 0400 213158

God jul och ett
välsignat nytt år!

Gösta Steffansson

LEDIGA TJÄNSTER

Lojo församling söker
UNGDOMSARBETSLEDARE

Lojo församling söker på nytt en ungdomsarbetsledare för ett fast tjänsteförhållande. Tjänsten ansöks med hjälp av en elektrisk ansökningsblankett senast 15.1.2018 kl 15. Mera information: www.lohjanseurakunta.fi – Avoimet työpaikat.

LEDIGA TJÄNSTER I STIFTET

Kyrkoherdetjänsten i Kristinestads svenska församling

Språkraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktigt förmåga att förstå finska.

Kyrkoherdetjänsten i Kvevlax församling

Valet förrättas som indirekt val.

Språkraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och god förmåga att använda finska i tal och skrift.

Kyrkoherdetjänsten i Vörå församling

Valet förrättas som indirekt val.

Språkraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska.

Samtliga sökanden kallas till intervju 1.2.2018.

De som valts till tjänsterna skall uppvisa i straffregisterlagens 6 § avsett straffregisterutdrag.

Tjänsterna söks hos domkapitlet i Borgå stift senast 23.1.2018 kl. 15.00. Adress: PB 30, 06101 Borgå

Kom och fira jul
tillsammans på Alskat

Konceptet med en alternativ jul med möjlighet till övernattning på lägergården Alskathemmet återupplivas igen av Vasa svenska församling efter ett par års paus. Vi kallar den alternativa julen för Jul tillsammans. Julafton firas på lägergården i en hemlik miljö och målgruppen är alla som vill vara med.

Julaftonsprogrammet är kravlöst och innehåller element som ingår i många öst-erbottningars julfirande: julfest, julmiddag, julgran, Kalle Anka på TV, julklappar, julbön, bastu, julotta med mera.

Många kan känna sig ensamma på julafton och vill ha någon att dela helgen med. Också den som känner att den inte vill ställa till med julförberedelser hemma kan komma, eller den som vill uppleva en jul på annat ställe än vanligt. Det går att komma med hela familjen eller som ett par eller singel. Allt är möjligt.

Diakon **Luisa Tast** och hennes familj kommer att fira jul på Alskat tillsammans med familjen **Mietala**. På plats finns också husmor **Lilian Norrgård** och lägergårdsföreståndare **Peter Back**. Familjen Tast var med också

för tre år sedan när samma satsning gjordes och förväntningarna inför årets julfirande är höga.

– Det var jättelystat och ett bra koncept för tre år sedan, personer i olika åldrar och livssituationer deltog, säger Luisa Tast och tillägger att en orsak till det vinnande konceptet är att firandet är väldigt kravlöst.

Hon är nog med att poängtera att det inte finns någon speciell målgrupp, utan målgruppen kan vara just vem som helst. När olika människor med olika bakgrund blandas samman blir helheten lyckad.

– Julen är en högtid som är väldigt svår för många människor. Men ingen ska till exempel behöva fundera på om man fyller kriterierna för att delta, det finns inga krav och ingen som frågar varför man deltar, säger Tast.

Det går att delta antingen på eftermiddagen 24.12 kl. 13–17 eller stanna längre och fortsätta julfirandet till juldagen 25.12 kl. 11. Deltar man endast på eftermiddagen är priset 15 euro. Inklusive övernattning och morgonmål blir priset 32 euro. Det går att anmäla om ekonomiskt bidrag via diakoniarbetarna. Anmälan till pastorskansliet, tfn 06 326 1309. Det finns 50 platser till jul tillsammans.

SKÅDESPELARNA FRÅN höger Susanne Kivekäs, Sara Grönqvist, Andreas von Bergmann, Jari Heikkilä, Patrik Sundell, Martina Nikander, Brita Holmström, Marika Eklund-Pelto och Ellinor Grahn.

Västabolandets svenska församling levererade pjäs om Luther

Det är sällan ett "religöst" skådespel drar ner så många skratt och stående ovationer som pjäsen *Leo X Luther* gjorde fredagen den 24.11 i församlingshemmet i Pargas.

Församlingspastor **Jari Heikkilä** hade skrivit texten till pjäsen som var en blandning av religionshistoria men också tokroliga händelser kring tiden för reformationen 1517.

Stämningen och händelserna kan inte beskrivas i ord, men skådespelarna (församlingsanstäl-

da och en praktikant) måste ha haft roligt då de övat in pjäsen. Det förstod man eftersom det var flera av dem som levde sig in i sin roll med liv och lust – men skrattet låg på lut hela tiden.

Vad gällde uppslutningen, så var den en överraskning för arrangörerna. De hade optimistiskt räknat med en publik på cirka 30 personer (det var ju fredag kväll), men när klockan slog 18 var hela stora salen i Församlingshemmet full-

satt – det betydde kring 90 personer.

Nu får man hoppas att dessa fantastiska skådespelare kunde få möjlighet att visa pjäsen också för andra än dem som såg den i fredags – det vill säga skolor, kapell- och/eller grannförsamlingar.

Det är de verkligen värda – såväl textförfattaren och de andra medverkande som den kommande publiken.

MONICA HEDSTRÖM-JÄRVINEN

Advent på Seniorhemmet AV

Vi inledde Adventsfirandet på Seniorhemmet AV på Brändö i Helsingfors lördagen den 2.12.2017. Kaplan **Helena Rönnberg** från Kyrkslätt svenska församling samt **Andreas Forsberg** vid pianot deltog.

Helena hade planerat ett skådespel för oss 30 pensionärer. "Gumman" **Tuula Mervasto**, "gubben" **Andreas Forsberg**, "den öst-erbottniska bonden" **Bengt Rajby** och "pojken" **Kristian Teir** uppträdde ivrigt i sina roller. Många glada skratt. Vi njöt av Tuulas tilltugg och **Kalevi Mervastos** glögg och sjöng många sånger till ackompanjering av Andreas. Han sjöng dessutom på begäran *Ave Maria* solo för oss.

Sedan ärade vi de på senhösten kära bortgångna 100-åriga **Hella Putus** med en tyst minut och **Maria Laukka** med hennes jord-

SENIORHUSET AV:S manskör uppträder (arkivbild från 2016).

fästningssång *Gud som haver barnen kär*.

Kristian avtackade pensionärshemmets direktör **Tuula**

Mervasto för arrangemanget, samt Helena Rönnberg för att vi fortfarande hör till hennes sfär, fastän hon bytt försam-

ling. Även AV:s sykkrets fick vår uppskattning för de värmande plaggen.

KRISTIAN TEIR

LEDIG TJÄNST

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

Finska Missionssällskapet söker en ny
DIREKTÖR FÖR UTRIKESARBETET

Läs mer på www.arespartners.fi under länken "Aresnets".
Ansökningstiden går ut 6.1.2018.

Tack för ert stöd och er omtanke!
En fridfull jul och ett gott nytt år!

Hoppets stjärna

www.starnhope.fi
info@starnhope.fi

Hoppets stjärna rf
Tegelstensvägen 7 A
64200 Närpes

06-225 3898

INKAST NINA ÖSTERHOLM

Lyckligt omodern

JAG KÄNNER mig så otroligt otrendig som julstressar. Allt oftare hör jag bekanta säga något i stil med "vi valde att fira bara vi, släkten får fira någon annanstans i år. Vi orkar inte göra någon grej av julen, vi tar det bara lugnt och chillar tillsammans". Att baka, städa, storhandla, pynta och stressa känns

inte särskilt coolt. Sedan städgurun Mari Kondo, som vill att vi rensar ut alla prylar som inte sprider glädje i våra hem, blev en bästsäljare så förstår ju också vem som helst att man inte kan hålla på och fylla folks urstäddade, minimalistiska boningar med en massa pinsamma julgåvor och ängestskapande julpynt. Dessutom belastar konsumtionen planeten. Julklappar är helt enkelt otrendiga.

I min familj har vi dragit ner rejält på julbordet, förra året var det trerätters middag på julafton. Klapparna försöker vi också minska på och julstämningen är sedan länge minimal. Jag som trodde att julen skulle få tillbaka sin magi när vi fick egna barn har fått märka att julen tvärtom håller på att tappa sitt skimmer. Min barnoms storstilade släktkalas är otrendiga och jag skäms över min julstress. Man ska ju bara ta det lugnt och chillar tillsammans. Men om jag inte är särskilt "chill" till min personlighet då? Om jag inte orkade läsa längre än förordet på Mari Kondos bästsäljare? Om mitt sätt att visa uppskattning och omtanke, mitt kärleksspråk, de faktorer räkar vara att ge gåvor? Ja, då får jag väl lov att vara otrendig då, en endaste gång om året.

VARDAGEN ÄR SÅ förtvivlat inrutad när man lever med läsordning och veckoscheman på kylskåpsdörren. Vi äter i princip bara makaroner och potatis, borstar tänderna regelbundet och ser till att vara hemma i tid så att alla hinner sova åtminstone åtta timmar per natt. Låt oss nu för böveln bryta rytmen ens en gång om året!

Jag tycker det är fint att traditionen omformas och utvecklas, det måste den väl göra för att överleva. Men jag tycker inte om hur den tunnas ut i de fall som det beror på vår tids "coolhet", som i mina ögon ofta ter sig som en väldigt nonchalant inställning till allt och alla – en slags extrem variant av jantelagen som gjort det pinsamt att ens försöka. För mig räcker det inte att klicka "intresserad" på evenemanget julafton och bestämma mig samma dag – ifall det inte dykt upp något mer spännande – för att gå på släktkalas. Jag vill ropa ja, ja! Jag är med på årtusendets jul. Jag vill träffa er alla, för mig betyder julen gemenskap. Och jag vill ge er gåvor för jag tycker om er. Jag lägger så gärna en timmes nattsömn på en genialisk bordsplacering och jag orkar använda synonymordbok för att få till julklappsrim utan nödrim.

"Låt oss nu för böveln bryta rytmen ens en gång om året!"

OCH NEJ, det handlar inte om att vara bäst i julklassen och stå där på julmorgonen med nypressat förkläde och blänkande kopparkastruller. Det handlar om kärlek och om viljan att höra ihop, visa uppskattning och fira tillsammans med någon man tycker om. Enligt en studie gjord vid universitet i Berkley så mår vi superbra när vi vågar visa lite generositet. Givandet stärker såväl gemenskapen som tilliten och samarbetet inom en grupp. Och när vi känner oss nära och trygga tillsammans så frigörs vårt eget lyckohormon oxytocin och vi mår bra både fysiskt och psykiskt säger forskarna. Ge så ska du få – mår bra i både själ och kranskär. Så jag struntar i såväl trenden som Kondo och jantelagen, och fortsätter städa och pynta och stressa lite extra. För utan julens "fiilis-injektion" vet jag inte hur jag ska överleva vintern. Utan Jesusbarnet i krubban vet jag inte hur jag ska leva resten av de där inrutade makaronidagarna.

Nina Österholm jobbar med information i kyrkan i Helsingfors.

DEBATT HOMOSEXUALITET

Den stora frågan

Sigvald Haldin, ställer i senaste Kp en fråga åt mig om var i Bibeln Jesus fördömer homosexualitet. Jesus kom inte för att döma utan för att frälsa oss från det som är synd och nu till mitt svar: Sigvard, har du inte läst vad Jesus sade i Matt 19:4: "Har ni inte läst att Skaparen från början gjorde dem till man och kvinna?" Och han fortsatte: "Därför skall en man lämna sin far och mor för att leva med sin hustru, och de två skall bli ett. De är inte längre två utan ett. Vad Gud har fogat samman får människan alltså inte skilja åt." Den stora frå-

gan är alltså, vem gäller äkten-skapet? Du lyfter också fram det dubbla kärleksbudet "Älska Herren din Gud ... och din nästa som dig själv" – men en konsekvens av att älska Herren din Gud måste också bli att man älskar Hans ord. Vem är ordet utifrån Skriften? Jo, Jesus är ordet som blev kött och bodde mitt ibland oss. För min del är debatten slut eftersom jag tror på det som står i Skriften. Det gjorde också Jesus.

JOHAN BYGGNINGSBACKA

Jakobstad

JUL HÄLSNING

Gåvor från himlen

Barndomens jular är spännande minnen, men vuxenlivets försök till efterapningar leder till stress och överanstängda sinnen.

År efter år ordnas ändå omtagningar. Vi har fastnat alltför lätt i nedärvda rutiner, som just aldrig för med sig en sådan frid som en gång bland judar, herdar och beduiner skapades kring krubban vid juletid.

Inte är klappar i mängd och dignande julbord vägen till gemenskapens verkliga fröjd, nej, samling kring Je-

susbarnet och Guds ord är en riktig jul, i frid och sanning förtöjd. Så låt Jesus få bära våra jultomtekläder, bara han delar gåvor vi har sann glädje av. Han vet vad vi behöver i alla sorters väder, utan "Finns det några snälla barn här" – krav.

HÅKAN STRENG

Jakobstad

SUNITA DUDHRAJ studerar och vill bli jurist. Hennes föräldrar försörjer sig genom att hacka grus. FOTO: PRAJWAAL MAHARJAN/FMS

De vackraste julsångerna sjungs för utsatta unga

Finska Missionssällskapets årliga julsatsning, De vackraste julsångerna, samlar cirka en miljon människor till allsång i kyrkor, församlingshem och köpcenter på olika håll i Finland. Allsångsevenemangen ordnas från och med första advent ända till trettondagen. En kollekt tas upp vid sångstunderna. Årets intäkter riktas bland annat till utbildning och sysselsättning för utsatta unga i olika utvecklingsländer.

17-åriga Sunita Dudhraj är uppvuxen i en nepalesisk by där invånarna livnär sig på att hacka sten som används till väg- och husbyggen. Även barnen måste bidra till att försörja familjen. De bär tunga stensäckar från floden och hackar sedan stenen för hand. För detta får de 50 cent per dag. Sunitas familj har fått stöd av Finska Missionssällskapet så att hon har kunnat gå i skola. – Jag hoppas att stödet

fortsätter så att jag kan utbildas och skaffa mig ett yrke. Jag drömmer om att bli jurist, säger hon.

Rekordmånga ungdomar

Det finns nu fler ungdomar i världen än någonsin förr – hela 1,8 miljarder. Av dem bor nio av tio i utvecklingsländer. Brist på utbildning, inkomster och omsorg kan leda till att ungdomar blir utslagna för gott.

Finska Missionssällskapet hjälper de mest utsatta

ungdomarna, till exempel de som har ett funktionshinder, unga som diskrimineras på grund av sin etniska tillhörighet, samt unga som tvingats fly krig och konflikter. De får utbildning och möjligheter att försörja sig.

Förra året samlades det in över en miljon euro för hjälpbehövande barn i världen i samband med De vackraste julsångerna och Finska Missionssällskapets julinsamling.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT TRUMP

"Symbolpolitik är Trumps hemmaplan. Effekterna av besluten bekymrar honom mindre än symbolvärdet."

Sofia Walan i en ledare i tidningen Sändaren.

UTMÄRKELSE TIDNING

Kardinal blev "årets svensk"

Nyhetsmagasinet Fokus har tilldelat kardinal Anders Arborelius utmärkelsen "Årets svensk".

Utmärkelsen, som delas ut för 12:e gången, ska tilldelas "en person som under året stuck-

it ut på ett sätt som förändrat Sverige till det bättre."

I prismotiveringen sägs bland annat att det krävs en orädd läggning för att företräda den katolska kyrkan i ett land vars identitet i första hand är sekulär och i andra hand protestantisk.

Julfrid till hög och låg

JULMINNEN. Om en julskinka som smakade fisk, julgransutflykten som slutade i diket och psalmen som hör en riktig jul till.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

– Min pappa var kantor i församlingen i Pernå och skulle förstås spela i julottan. På julaftonen sa han alltid att han skulle fara till kyrkan och öva. Det konstiga var att så fort han hade satt sig på cykeln eller sparkstöttingen så knackade det på dörren och julgubben kom. Vi fick våra julklappar och julgubben gick. En inte alls lång stund senare hade pappa övat färdigt där i kyrkan och kom tillbaka. Vi tyckte så förskräckligt synd om honom när han aldrig fick träffa julgubben. Vi kunde inte förstå det, för han gick aldrig annars och övade så där. Men vi misstänkte aldrig något, berättar **Anhild Träskman** om sin barndoms jular.

Anhild Träskman är pensionerad speciallärare och medlem i församlingsrådet i Johannes församling i Helsingfors. Hon föddes i Borgå i slutet av 30-talet och under uppväxten bodde familjen först i Pernå och sedan i Helsinge.

Det var krigstid i Finland och maten ransonerades. Men eftersom familjen bodde ute på landet kunde de ändå att få tag på god julmat från grannar som hade jordbruk.

– Min pappa ville alltid ha egen gris till julskinkan. Vi bodde ganska nära stranden i Pernå och ett år kom det massor med fisk, så pappa kokade och kokade fisk och bar ut som mat åt grisen. Och när vi åt skinkan på julafton så smakade den fisk, berättar Träskman och skrattar åt minnet. Pappa försökte förklara bort det.

Hennes mormor och morfar bodde i Tusby där morfar hade ett bageri, så när morföräldrarna kom och hälsade på till julen hade de alltid något extra gott med sig.

– Och en jul åt vi risgrynsgröt, som mamma hade fått av en bekant vars dotter var i Stockholm. Det var så gott.

Den bästa julklappen hon minns var en dockvagn.

– Mormors syster jobbade på en lek-saksaffär och varje gång man kom till Helsingfors skulle man hälsa på henne, berättar hon. Det här var under kriget. Det var en riktig imiterad barnvagn – den var faktiskt så stor att någon gång när vi hade gäster körde vi barnen i den där vagnen. Och vi hade den länge.

En annorlunda jul

Under sitt yrkesliv har Anhild Träskman har arbetat som speciallärare och även som rektor för Minervaskolan i Helsingfors. Hon har alltså hunnit vara med om många julfester, luciaframträdanden och övningar.

– Alla skulle vara med på något sätt, minns hon.

Julfest och framträdanden hörde till också när hon själv gick i skolan. Och på trettiondagen ordnade byns ungdomsföreningen en barnfest.

– Jullovet gick åt till att varje dag gå och öva. Hela byns barn var med. Det var bra för oss allihopa att ha något att göra.

En av barndomens jular blev annorlunda än de andra och den minns Anhild

Träskman väl. Det var året när hennes mormor dog bara några dagar före julen.

– Då åkte min mamma, som dessutom hade brutit sitt ben, till Tusby. Så vi var ensamma hemma med pappa. Det var en väldigt tom jul. Vi tyckte att maten smakade så konstigt.

Efter det flyttade hennes morfar in hos dem. Han var rysk och hörde till ortodoxa kyrkan och delade med sig av sina jultraditioner och maträtter.

Kyrkan och julgranen hör till

I Helsinge hölls den svenskspråkiga julottan vartannat år redan klockan sex på morgonen. Också om resten av familjen inte steg upp och följde med pappa kantorn till kyrkan tände de lamporna i alla rum, berättar Träskman.

– Det var en gammal tradition att man skulle lysa upp i kyrkbyn när

folk kom längre ifrån. Det tyckte vi var viktigt.

En jultradition från Helsinge bär hon med sig än i dag. Kyrkoherden höll fast vid att julottan skulle avslutas med sista versen av psalmen Giv mig ej glans.

– *Till hög till låg till rik till arm, kom helga juletid ...* Jag tyckte det var först då som det blev jul på riktigt, när man fick sjunga den i kyrkan. Det var en sådan stämning, det var då julefriden kom och då hade pappa tid att vara med oss. Det sitter ännu i mig.

Anhild Träskman tycker om att sjunga, hon började sjunga i pappans kyrkokör när hon var fjorton. Som pensionär har hon engagerat sig mer i församlingen och sitter nu både i församlingsrådet i Johannes församling och i Helsingfors gemensamma kyrkofullmäktige. För henne

ANHILD OCH hennes syster Urda provkör sparkstöttingen som de fått i julklapp. FOTON: PRIVAT

hör det till en riktig jul att gå i kyrkan.

– En jul utan kyrkan vet jag inte riktigt hur den skulle se ut. Nu bor jag på Drumsö så jag brukar gå till julbönen där. På första advent vill jag gå till kyrkan och sjunga Hosianna – då vet man att det snart blir jul. Och så vill jag fortsättningsvis ha julgran.

Hon berättar historien om en julgran som nästan råkade illa ut. Den gången var hon sju år och tillsammans med pappa åkte barnen iväg på sparkstötting för att leta efter en julgran. På hemvägen blev det spännande.

– Vi började slira i en backe och så kom det en bil som körde på vår sparkstötting. Jag ramlade i diket och låg där och grät. Pappa trodde att jag hade skadat mig och frågade om jag hade ont – men jag var bara så rädd att julgranen skulle fara illa!